Ժ. ՏԱՐԻ 2824 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 26 ՄԱՐԳԱՑ 4385 2 ՅՈՒԼԻՍ 1893 30 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1310 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքն միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2/14 ՅՈՒԼԻՍ 1893

Տնտեսական հարցեր

ԱՐԾԱԹ

Արծաթի գինն, որ Հնդկաստանի փողերանոցներուն անհատից հաշուոյն արծաթ դրամ կոխելէ դադրելէն առաջ ունկիին (ինն տրամին) 38 բէնս էր (12 բէնս=մէկ շիլին), այն դադարումէն ետքն յանկարծ 30 բէնսի ինկաւ, և յետոյ նորէն վեր ելաւ, այնպէս որ շաբթուս սկիզբը Լոնտոնի հրապարակին վրայ 34 3/4 բէնս էր։

Ուրեմն, անգլեւհնդիկ կառավարութեան այն կարեւոր տնօրէնութեամբ արծաթը կարծուածին չափ յարգը չէ կորուսած, գլխաւորապէս այն պատճառաւ որ կը ծանուցուէր թէ Միացեալ Նահանգաց, Աւստրալիոյ և ուրիշ տեղերու հանքերէն արծաթ չպիտի հանուի այլ եւս։

Արեւելքի ընթերցողք գիտեն թէ արծաթի մասին ամերիկեան վերջին օրէնքին համաձայն՝ Ուաշինկթընի կառավարութիւնն ամեն ամիս չորս ու կէս միլիոն ունկի արծաթ կը գնէ հրապարակէն ու կը պահէ իւր գանձարանին մէջ՝ արծաթ տոլար կոխած։ Ամերիկեան տեղեր արծաթի հանքերուն՝ ճարտարապէս կառավարած են Լոնտոնի հրապարակն, (որոյ գնոյն համեմատ ամերիկեան կառավարութիւնն ամեն ամիս կը գնէ իրեն պէտք եղած արծաթն,) և արուեստակեալ կերպիւ յառաջ բերած են արծաթի գնոյն բարձրացումը։ Բայց ինչ որ ըլլայ, խնդիրն այս պահուս ա՛յնքան կը զբաղեցնէ Հին և Նոր Աշխարհն որ կ'արժէ վաւերական աղբիւրէ քաղուած քիչ մը տեղեկութիւն տալ արծաթի տարեկան արտադրութեան և սպառման վրայ։

* * *

1873ին, երբ արծաթի գինն էր 59 ու կէս բէնս, տարեկան արտադրութիւնն էր իբր 63,300,000 ունկի։ 1892ին, երբ գինն արդէն ինկած էր 39 3/4 բէնսի, արտադրութիւնն եղաւ 152,000,000 ունկի։ Ո՛րչափ աւելի երեսէ իյնայ, այնքան աւելի կ'արտադրի։ Աններես մետաղ մըն է այս, պիտի ըսէինք, եթէ իւր սպիտակ և փայլուն երես այնքան անհաճոյ չըլլար։

Տարւոյս սկիզբն երբ երկու բէնսի անկում մ'ալ եղաւ, բայց արտադրութիւնը չնուազեցաւ։ Ունկիին 38 բէնսէն, իւր արտադրութիւն դեռ եւս շահաւոր պիտի նկատուէր, և հանքերը պիտի շարունակէին տարեկան 150 միլիոնէն մինչեւ 160 միլիոն ունկի արտադրել։ Արծաթի հանքերը շահագործելու արուեստական եղանակներուն մէջ ալ մեծ բարւոքումներ և հետեւապէս խնայողութիւններ կատարուած ըլլալով, արծաթ հանելու գործը դեռ եւս շահաւոր պիտի ըլլար 38 բէնսէն ալ վար գներով։

Հիմա նայինք ուսկից կ'արտադրի այսչափ արծաթ։ Աւասիկ պաշտօնական հաշիւ մը զոր կը գտնենք Economistին մէջ։

	Ունկի
Միացեալ Նահանգք	58,000,000
Մեքսիկա	45,640,000
Կեդրոնական Ամերիկա	1,550,000
ՀԱՐԱՒ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ	
Պոլիվիա	11,980,000
Պերու	2,410,000
Քիլի	2,270,000
Քոլոմպիա	1,000,000
Արժանթին (*)	480,000
Աւստրալիա	13,440,000
Ճափոն	1,390,000
ԵՒՐՈՊԻԱՅԻ ԵՐԿԻՐՔ	
Գերմանիա	6,130,000
Ֆրանսա	2,290,000
Աւստրիա-Հունգարիա	1,670,000
Իտալիա	1,650,000
Սպանիա	890,000
Ռուսիա	450,000
Ուրիշ երկիրներ	760,000
Տարեկան արտադրութիւն	152,000,000

1891ին որչափ արծաթ արտադրուած էր Միացեալ Նահանգաց մէջ, 1892ին անկէ երեք հարիւր հազար ունկի պակաս արտադրեցաւ, ի բաց առեալ երկու նահանգներու՝ Քոլորատոյի և Մոնդանայի մէջ։ Մի միայն Քոլորատօ 24,000,000 ունկի արտադրեց, այսինքն՝ երեք միլիոն աւելի քան 1891ին, և Մոնդանա՝ 17,350,000 ունկի, այն է՝ մէկ միլիոն աւելի քան 1891ին։ Քոլորատօ ըլլալով կարեւորագոյն կեդրոն արծաթի Միացեալ Նահանգաց մէջ, ծանրակշիռ լուր մ'էր այն որով ծանուցինք Արեւելքի մէջ թէ այս Նահանգի հանքերուն մեծագոյն մասն, իբր 350 հանք, դադրեցուցած են արծաթ հանելն, անգլեւհնդիկ տնօրէնութեան վրայ։ Բայց կարծողներ կան թէ ասիկա ժամանակաւոր դադարում մ'է լոկ։ Արծաթի հանքատէրք խորամանկ մարդիկ են։ Երկու նպատակ ունին այս պահուս։ Նախ, իրենց բոլոր զօրութեամբ պիտի հակառակին Միացեալ Նահանգաց թէ՛ Երեսփ. ժողովոյն և թէ Ծերակոյտին մէջ այն օրէնքին ջնջման որով ամերիկեան կառավարութիւնն ամեն ամիս պարտաւորեալ է 4,500,000 ունկի արծաթ գնել հրապարակէն։ Գոցելով իրենց հանքերն, հասկցնել կ'ուզեն թէ այն օրէնքին ջնջումն արծաթի արտադրութեան շնորհիւ ապրող բիւրաւոր Ամերիկացիներ անօթութեան պիտի դատապարտէ։ Բայց որովհետեւ հաւանական է որ այն օրէնք այս անգամ ջնջուի իբրեւ հակատնտեսական բան մը, կ'ուզեն հանքատէրք որ մինչեւ այն ատեն իրենց ապրանքն բաւ կարի սուղ ծախեն. զի եթէ մեր Խասգիւղի աղիւսարանաց տէրերը կրնան ի հարկին այնքան խորամանկ ըլլալ որ փուռերն ուշ վառելով և կանուխ մարելով աղիւսի գինը բարձր բռնեն հրապարակի վրայ, Քոլորատոյի ջոջ հանքատէրներն ալ, որք ո՛չ թէ հողն այլ արծաթն ոսկիի կը վերածեն, մտադիր են արծաթի արտադրութիւնը պակսեցնելով գինը վեր բռնել ժամանակ մը և համեմատաբար սուղ ծախել իրենց ապրանքն ամերիկեան կառավարութեան, ցորչափ ժամանակ որ այս կառավարութիւն հարկի ամսական չորս ու կէս միլիոն ունկին գնել իրենցմէ։

Եւ յետոյ, կան ուրիշ երկիրներ, ինչպէս Մեքսիկա և Պոլիվիա, որք իրենց արծաթի արտադրութիւնը տարուէ տարի կ'աւելցնեն մեծաքանակ, և ապրուստի մասին այն աստիճան կարօտ են արծաթի շահագործութեան, որ գներուն անկումը տեսնելով ուրիշ բան չպիտի կրնան ընել բայց եթէ արտադրութեան նոր մղում՛ տալ, բաւ կարի շատ բան աժան ծախելով՝ մինչեւ նոյն շահն ընելու յուսով։ Աւստրալիոյ գլխաւոր հանքատեղց համար նոյն նկատողութիւնը կ'ըլլայ։

* * *

Բոլոր աշխարհի վրայ արտադրուած արծաթին մէկ հինգերորդէն մինչեւ մէկ չորրորդ մասը կը սպառուէր Հնդկաստանի փողերանոցներն և հոն բուլի կոխուելով՝ կը գործածուէր իբրեւ դրամ Հնդկաստանի և ուրիշ արեւելեան երկիրներու մէջ, որոց ընթացիկ դրամն արծաթ է, ինչպէս՝ Հնդկաչինական թերակղզի, Չինաստան, Պիրմանիա, Ճափոն, Զանզիպար, Խաղաղականի ու Հնդկային Ովկիանոսի կղզեք։

Քանի որ Հնդկաստանի փողերանոցք ա՛լ չպիտի կրեն արծաթ բուլի բայց եթէ ի հաշիւ անգլեւհնդիկ կառավարութեան՝ եթէ սա կամենայ, կը հետեւի թէ նոյն փողերանոցները սպառուած արծաթին մէկ մասն այսուհետեւ Մեքսիկայի, Ճափոնի և Չինաստանի փողերանոցները պիտի սպառեն, արեւելեան երկիրներու արծաթ դրամի պէտքը գոհացնելու համար։ Այնու հանդերձ, անգլեւհնդիկ կառավարութեան տնօրէնութեամբ, արծաթի խնդրանքն աւելի՛ կը պակսի քան որչափ կրնայ պակսիլ արծաթի մատուցումը, կամ հրապարակի վրայ գտնուած քանակութիւնն, արծաթի հանքերուն դադրմամբ։ Այս վիճակի բնական հետեւանքը պէտք է ըլլայ նոր և տեւական անկում մը արծաթի գնոյն, իբրեւ այնպիսի ապրանքի մը որ աւելի կ'արտադրի քան կը սպառի։ Որչափ աւելի՛ անխուսափելի պիտի ըլլայ այսպիսի տեւական անկում մը արծաթի գնոյն, երբ, ինչպէս հաւանական է այժմ, Միացեալ Նահանգաց Խորհրդարանը ջնջէ այն օրէնքն որով ամեն տարի 54,000,000 ունկի արծաթ ի հաշիւ ամերիկեան Գանձարանին կը գնուի և կը վերցուի հրապարակէն։ Երկու մեծ գնորդներէն մին, Հնդկաստան, կա՛լ գնէ հրաժարեալ բաւ և խոյս տուաւ հրապարակէն։ Միւսն, ամերիկեան Գանձարանն, որ արծաթի անտանելի բեռ մը տակ կը ճնշուէր, ահա կը պատրաստուի նոյն յուսահատական աղաղակն արձակելու։ Եւ այն ատեն խեղճ տեղ սպիտակ մետաղին, կ'ըսեն տնտեսագէտք, որոց խօսքը չարժեր տառական նշանակութեամբ հասկնալ։ Զի ինն տրամին քանի մը բարայի տարբերութեամբ հանդերձ, արծաթն է և պիտի մնայ պատուական մետաղ մը, ոսկիէն ետքն առաջին։ Ու դեռ շա՛տ և շատ պէտք է աժաննայ արծաթը, դեռ ամեն փողերանոցք պէտք է փակուին, ամեն հրապարակներ ողողուին, որպէս զի մեք, հասարակ մահկանացուքս, արծաթն աժանցեր է ըսելով, մեր սեղանին բոլոր սպասներն սպիտակ մետաղով շինել տանք, արծաթ պնակներու մէջէն արծաթ պատառաքաղներով կերակուր ուտենք, արծաթ կողովներէ արծաթ գրիչներով գիր գրենք, արծաթ բաժակներէ ջուր խմենք, մանաւանդ պաղ ջուր՝ այս տաք օդերուն, արծաթ ունելիներ գործածենք, ու ո՛չ միայն մեր ժամացոյցներն այլ և մեր դրանց փականքն ու բանալիներն արծաթէ շինել տանք, եւն., եւն.։ Դեռ շա՛տ ժամանակ կ'ուզէ հոն գալու, քանի որ բազումք ո՛չ իսկ արծաթէ ժամացոյց մը կրնան գործածել, և Նիքէլո՜վ կը շատանան։ Բ. Ք.

(1). — Այս երկրին անունն իրեն համար մեծ [illegible] մ'է. զի «Արծաթի երկիր» կը նշանակէ. բայց, սովորական [illegible]ներու պէս, իրականէն հեռի է, ինչպէս կ'երեւի իւր արտադրութեան չափաւորութենէն, բաղդատմամբ ուրիշ ամերիկեան կամ եւրոպեան երկիրներու։ Շատեր կ'երեւի թէ իւր անունէն խաբուած են. անոր համար վերջերս մեծամեծ վնասներ կրեցին Արժանթինի թուղթերէն։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ (*)

ՏՆՕՐԷՆ

117. — Տնօրէնը իւր պարկեշտութեան, ուղղամտութեան և վարչական կարողութեան ապացոյցները տուած փորձառու և վստահութեան արժանի անձ մը պէտք է ըլլայ։ Եւ փափաքելի է որ սոյն յատկութիւնները յանձին միացնող փորձ և հմուտ բժիշկ մ'ըլլայ։

118. — Տնօրէնը պարտի գիշեր ցերեկ Հիւանդանոցին մէջ մնալ։ Շաբաթը մէկ օր միայն կրնայ բացակայիլ, նոյն միջոցին համար իրեն փոխանորդ կարգելով պաշտօնէից մին, իւր (Տնօրէնին) պատասխանատուութեամբ։

119. — Տնօրէնին պարտքն է բժշկաց որոշումները գործադրել, Հիւանդանոցին մէջ ընդհանուր բարեկարգութեան և կանոնապահութեան հսկել և Հիւանդարանի ու վարի յարկի մասին ո՛ և է կարգադրութիւն չընել առանց բժշկաց խորհրդոյն։

120. — Տնօրէնը պարտի ընդունուող հիւանդաց ընտանիքի, պաշտպանի, ազգականի և բարեկամի վերաբերեալ կարեւոր ծանօթութիւնները հաւաքել և արձանագրել։

121. — Երբոր հիւանդի մը վիճակը ծանրանայ, Տնօրէնը՝ բժշկին ազդարարութեան վրայ՝ պարտի անմիջապէս հիւանդին վիճակն իմացնել իւր ընտանեաց կամ պաշտպանին, որոնք գրուած հրաւիրագիրն ի ձեռին Տնօրէնին կը ներկայանան։

ՊԱՏՈՒԱՍՏՈՒՄՆ

122. — Հաստատութեանս մէջ պատուաստը պարտաւորիչ է. բժիշկը պարտին Որբանոցի տղայքը պատուաստել զատ՝ բոլոր միւս անձանց համար հարկ եղած կրկնապատուաստի մասին եւս հոգ տանիլ։

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԾՆՆԴՈՑ

123. — Հաստատութեանս մէջ ծննդաբերութիւն մը տեղի ունեցած պահուն, ծնանող մանկան վրայ բժշկական քննութիւն կատարել պարտաւորիչ է։ Այդ մանրամասն քննութեամբ բժիշկը պարտի հաստատել թէ՝ մանուկը կենդանի՞ թէ մեռեալ ծնաւ, և զայս պարտի տեղեկագրել Տնօրէնութեան, որ իւր կարգին զայն կը զեկուցանէ Հոգաբարձութեան, կանոնական ձեւակերպութեան կատարման։

ՊԱՀԵՍՏԻ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ

124. — Հաստատութեանս պաշտօնէից իւրաքանչիւրին մէկ ամսականը միշտ սնտուկին մէջ պահեստի պիտի մնայ։

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

125. — Ներկայ կանոնագիրը գործադրութեան կը դրուի 1893 մայիս 1էն սկսեալ։ Հոգաբարձութիւնը կանոնագրի գործադրութեան պահուն պատշաճ դատած բարեփոխումները պարբերաբար կրնայ առաջարկել Վարչութեան։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ստորագրութեամբ, Ազգ. Կեդր. Վարչութենէն հաստատուած և վաւերացուած և տպագրութեան հրամայուած է։

Այս կանոնագրէն 1,000 օրինակ տպագրել տուած է Հոգաբարձութիւնն և այս օրերս ի վաճառ կը հանէ յօգուտ այն հաստատութեան։ Անոնք որ կը հետաքրքրին ազգային բարեգործական այն մեծ յարկին բարօրութեան, անշուշտ պիտի փափաքին օրինակ մ'ունենալ կանոնագրէն, որուն գլխաւոր տրամադրութիւնները միայն ի մէջ բերած ենք քանի մը թիւերով։

(*). Այս կանոնագրի Ա. մասն Արեւելքի մէջ հրատարակեցաւ Յունիս 10 ին և մինչեւ 98 րդ յօդուածն՝ յունիս 21 ին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ. — Լոնտոնի միջնաքաղաքին վարչութիւնն անգլիական ոստանին պատուոյ քաղաքացիութեան տիտղոսը տուաւ Դանիոյ Թագաւորին (Կալլէսի իշխանուհւոյն հօր), ոսկեղէն պզրոցի մը մէջ դնելով այս անուանման վկայագիրն։ Այս առթիւ՝ մեծ ընդունելութիւն քաղաքային պալատան մէջ։ Քաղաքներուն զարդարանքն արքայական ամուսնութեան առթիւ՝ պահուած էր այս հանդէսին համար։ Հանդիսական թափօրին գլուխն էին Դանիոյ Թագաւորն և Թագուհին, իրենց որդին Վալտեմար իշխան. Զարեւիչը. Կալլէսի իշխանն և իշխանուհին, իրենց երկու աղջիկներով. Թագուհւոյն մէկ ուրիշ որդին՝ Քոնոդի դուքսն իւր կնոջ հետ, Քէմպրիճի դուքսն, Թէքի դուքսն ու դքսուհին և իրենց երկու որդիք։ Դանիոյ Թագաւորն անգլերէն պատասխանեց, յիշեցնելով թէ ինք (որ շատ ծեր է) ներկայ գտնուած է Վիքթորիա Թագուհւոյն թագադրութեան հանդէսին, 57 տարի յառաջ, և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Եորքի դքսին ամուսնութեան առթիւ։ Զարեւիչն եւս, ի պատիւ իրեն առաջարկեալ բաժակին պատասխանելով, յայտնեց թէ ո՛րքան հաճոյք զգացած է այսպիսի առթիւ մը Լոնտոն գալէն։ Ըսաւ թէ այս օրուան յիշատակն անմոռաց պիտի ըլլայ իրեն համար, և յոյս յայտնեց որ Ռուսիոյ և Անգլիոյ վեհապետական գերդաստանները միացնող բարեկամութեան կապերն անգլիական և ռուսական երկու ժողովրդոց վրայ եւս տարածուին։ Այս փոքրիկ ճառ ջերմապէս ծափահարեցաւ։ 750 հոգւոյ հացկերոյթ տրուեցաւ։ Ներկայ էին դեսպանք և քաղաքական և այլ առաջնակարգ անձնաւորութիւնք։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐ. — Նախորդ ազատական կուսակցութեան դէմ արդի կուսակցութեան վարիչներուն կողմէ պատրաստուած ամբաստանագիրը մատուցեցաւ ձեռնհաս դատարանին։ Նախորդք հաւաքապէս ամբաստանուած են. — Ա. Պահեստը դրօշի ներքեւ կանչելուն համար երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ, (Բ.) Սքուբշինան անկանոն կերպիւ կազմելուն համար, և (Գ.) Աւստրիոյ հետ առեւտրական դաշնագրերն անկանոն կերպիւ երկարաձգելուն համար։ Հետեւապէս, դատն ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊԵԼՃԻՔԱ. — Լիէժի (Պելժիքա) լրագիրք կը գրեն թէ սահմանագլխին մօտ գերմանական բանակետեղ մը կազմուելու վրայ է։ Ժամանակէ մ'ի վեր կ'ուզուէր կայան մը ունենալ հոն, բռուսական բանակին վարժութեան համար և ի հարկին համախմբման համար։ Այս խորհուրդ այժմ կ'իրագործուի։ Ընդարձակ գետիններ կը գնուին, որք պիտի վերածուին ամրացեալ բանակետեղի, և հոն զօրանոցներ և այլ զինուորական շէնքեր պիտի կառուցուին։ Գերմանիա Պելժիայէն բան չուզեր. բայց Ֆրանսայի հետ պատերազմի ժամանակ, կարելի է Պելժիայէն անցնիլ։

ՔԱԲՐԻՎԻ ԿՈՄՍ միջանցքի բորբոքումէ կը նեղուի եղեր։ Զինուորական ծրագրին վրայ վերջնական քուէարկութիւնն այսօր վաղը կը կատարուի։

Պ. ՔԼԻՎԼԸՆՏԻ առողջական վիճակն հոգ կը պատճառէ։ Միացեալ Նահանգաց Նախագահն, որ ամառանոցն է այժմ իւր կնոջ հետ, ծանր յօդացաւի ենթարկուեր է։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ Ընկերութիւնն, որոյ վրայ քանի մը շաբաթ յառաջ խմբագրականով մը խօսեցանք՝ իւր տնօրէնին Պ. Անտէրսընի մահուան և իւր հաստատած ընդծովեայ հեռագրապարաններուն առթիւ, տարւոյս առաջին վեց ամիսներուն մէջ 372,852 ոսկի շահած է, յորմէ իբր 300,000ը զուտ շահ է։ Այս գումարէ պարտատոմսից տոկոս տուած է 27,891 ոսկի, առանձնաշնորհեալ բաժնեթղթոց շահաբաժին տուած է 20,474, և մարտ 31ին լրացեալ տարեշրջանին համար առ մէն մի բաժին [illegible] շիլին շահ և երեք շիլին բացառիկ շահ բաժնած է, որ կ'ընէ 100ին 6 ու կէս շահ հասարակ բաժնեթղթոց համար։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԷՆ խոշոր ադամանդներ բերուիլն այլ եւս նորութիւնը կորուսած գործ մ'է։ Բայց այս օրերս անանկ ադամանդ մը հաներ են որ յիշել կ'արժէ։ Ի Եակէրսֆոնդայն 970 քրադ ծանրութեամբ հատ մը գտեր են։ Հնդկաստանի արքայական գերդաստաններէն Վիքթորիա Թագուհւոյն ձեռքն անցած Քուհ-ի-Նուր (Լու-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (9)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՈԼԻՕ

ԴԻԱՊԱՐՏՆԵՐՈՒ ՎՐԻԺԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՆՈՐՔՐԴԱՐՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

—Չեմ կրնար բան մը ըսել ձեզ, Լիւս, պատասխանեց, այս գաղտնիք կը պատկանի Ֆրանսայի էն հին մէկ ընտանիքին պատուին ու կեանքին իսկ, և անոր ընդհանրացումը յոյժ եղերական և յոյժ սոսկալի հետեւանքներ կունենար։ Այսու մը, Լա Մ... դքսուհին բոլորովին խելայեղ եկաւ նետուեցաւ իմ ոտքերուս՝ գոչելով. «Ազատեցէք զիս, [illegible], պարոն տը Վերժան, ապա թէ ոչ ձեր աչքին տակ ինքզինքս կը թունաւորեմ։» Հէք կինը աջ ձեռքին մէջ ջղաձգօրէն կը սեղմէր [illegible] փոքր սրուակ մը, զոր քանի անգամ ժամանակ ունէր կուլ տալու, տակաւին այդ յիմարական գործին ընդդիմութիւն մը չեղած...։ Ի՞նչ ընել։ Կարեկցութեան առաջին շարժումով մը խոստացայ, և երեք ամսէ ի վեր կը կռուիմ հարցաքննիչ դատաւորի մը, երկու քօմիսէրներու և ձեր պահակագունդին մէկ մասին դէմ, Լիւս, չյաջողցնելու համար քննութիւն մը զոր հրամայած է դատական իշխանութիւնն։

—Կարելի՞ բան է, պարոն վերատեսուչ։

—Կատարելապէս, սիրելի Լիւս... Նոյն իսկ կրնամ ըսել թէ բարձր տեղէ հաւանութիւն ստացայ, ապահով եմ. բայց պէտք է որ յաջողիմ, ապա թէ ոչ, ինչպէս կը հասկնաք, պիտի անպատուիմ և լքուիմ...

—Միշտ այդպէս կ'ըլլայ այս տեսակ գործերու մէջ. մարդ շատ բարեբախտ կ'ըլլայ եթէ անյաջողութեան պարագային չնկատուի իբր մեղսակից։

—Ես ալ ատկէց կը վախնամ, Լիւս։ կը տեսնէք թէ անպատճառ պէտք է որ չհեռանամ ոստիկանութեան վերատեսչութենէն։

—Չպիտի հեռանաք, սիրելի և պատուաւոր տէրս, թոյլ տուէք որ այս անունը տամ ձեզ իբր նշան մեր ամենուս սիրոյն և անձնուիրութեանը։

—Շնորհակալ եմ, Լիւս, ձեր մաղթանքէն ու ձեր գեղեցիկ զգացումներէն, բայց եթէ Ֆաւլէրին սպանիչը քառասունըութը ժամէն չը գտնուի, հանրային կարծիքն իմ հրաժարումս պիտի պահանջէ, և գիտէք թէ պարագաներ կան ուր ամենէն զօրաւորները գլուխ կը ծռեն այս որոշման առջեւ։

—Մաղթանք մը չէ ըրածս, պարոն վերատեսուչ, ստուգութիւն մըն է զոր կուտամ. չպիտի հեռանաք ոստիկանութեան վերատեսչութենէն, ե՛ս եմ ըսողը։

—Եւ ո՞վ պիտի կատարէ այդ հրաշքը, վասնզի ճշմարիտ հրաշք մը պիտի ըլլայ պահել զիս իմ պաշտօնիս վրայ, հակառակ բազմաթիւ հակառակորդներու...

—Ե՛ս։

—Դո՞ւք, Լիւս, հարցուց Պ. տը Վերժան ի լրումն զարմացման։

—Այո, պարոն վերատեսուչ, ե՛ս։

—Աւա՜ղ, իմ հէք Լիւս, որչափ ալ վստահութիւն ունենամ ձեր խօսքին վրայ, մինչեւ որ չգտնէք մարդասպանը...

Ոստիկանը, որ ամեն բանէ առաջ կուզէր ապահովել վերատեսուչը որ չկորսնցունէ իր միջոցներէն ոչ մէկը, որոնց մեծ հարուած մը տալ... ուստի ընդմիջեց զայն անմիջապէս և ըսաւ.

—Ե՛ս գտայ մարդասպանը, պարոն վերատեսուչ։

Պ. տը Վերժան վեր ցատկեց իր աթոռին վրայէն, և ոստիկանութեան պետին երեսը նայեցաւ իբր թէ վարանէր հաւատալու թէ այս վերջինը լրջօրէն կը խօսէր։

—Այո, շարունակեց Լիւս՝ վերատեսչին խելքը գլուխը գալէն առաջ, առաջին վայրկենէն իսկ հասկցայ թէ ուսկից կուգար հարուածը և պիտի կրնայի մարդասպանը ձերբակալել եթէ չմտածէի թէ յանցանքը գործած պահուն չբռնելով զայն, լաւագոյն էր այն ատեն ձեռք ձգել զինքը երբ անանկ ապացոյցներ հաւաքուէին իր դէմ որ անկարելի ըլլար իրեն ուրանալ...

—Շատ թանկագին մարդ էք, Լիւս, և կը հաւատամ ձեզ, վասնզի երբեք չէք ստած. բայց ինչո՞ւ այս ամեն խուզարկութիւնները կատարեցիք, ինչո՞ւ մանաւանդ մինչեւ հիմա բան մը չըսիք ինծի։

—Աղէկ գիտէք արհեստին պահանջումները, պարոն վերատեսուչ, հետեւապէս մէկ խօսքով կը համոզուիք։ Վայրկեան մը իսկ երկուքս առանձին չգտնուեցանք, այդ բացարձակ անհրաժեշտ էր իմ յաջողած նպատակիս յաջողութեանը համար, որ ոչ ոք կարենար ենթադրել թէ ես կը ճանչնամ մարդասպանը. հակառակ պարագային մէջ, այս թշուառականը ընդ միշտ խոյս կուտար արժանացած պատիժէն... և միտ դրէք, պարոն վերատեսուչ, թէ չեմ կրնար հաւատալ որ տակաւին չպիտի խոյս տայ, բայց գէթ կարգ մը պայմաններով զոր պիտի առաջադրեմ և զոր հարկ պիտի ըլլայ ընդունիլ...

—Կը սարսափեցնէք զիս, Լիւս՝ որչափ որ կրնամ հասկնալ, Ֆաւլէրի սպանիչը չպատկանիր արհեստով չարագործներու հասարակ դասակարգին, որք ընդհանրապէս նախորդ դատապարտութիւններու վրեժն առնել կուզեն։

—Իրաւունք ունիք, պարոն վերատեսուչ, զարնողէն դատածիս նայելով, Ֆաւլէր զոհ եղած է բարձր մեքենայութիւններու որոց նպատակին աղէկ մը չեմ նշմարեր տակաւին։

—Իսկ այդ մարդուն անո՞ւնը։

—Չեմ կրնար յայտնել։

—Ինծի՞։

—Մանաւանդ ձեզի։

—Այս խօսակցութեան դարձուածքէն կը գուշակէի այդպէս ըլլալը։

—Կը պաղատիմ, պարոն վերատեսուչ, որ չը սրդողիք մերժմանս համար։ Ենթադրեցէք որ այս ոճիր իրապէս ձեզ դէմ ուղղուած ըլլար այնքան բարձր ընկերութեան պատկանող անձերու կողմէ որ բան մը չկարենայիք ընել անոնց դէմ։

—Աստուա՛ծ իմ, Լիւս, ի՞նչ կը դառնայ ուրեմն, և ի՞նչ կ'ըսէք ինծի։

—Պէտք եղածէն աւելին, պարոն վերատեսուչ... կը պնդե՞ք տակաւին։

—Ո՛չ, Լիւս, պատասխանեց Պ. տը Վերժան լալու չափ յուզուած... այս ամենուն ետին կը նախազգամ, կ'ընդնշմարեմ մեծ անամօթութիւններ... իրաւունք ունիք, լաւագոյն է որ բան մը չգիտնամ... և ձեզ յանձնեմ, բարեկամս, զիս պաշտպանելու հոգը, եթէ իրաւ իմ վրաս յարձակելու մտադրութիւն կայ։

—Անհրկիւղ եղէք, պարոն վերատեսուչ, քանի որ ես ողջ եմ ոչ ձեր պաշտօնին պիտի դպչին, ոչ անձին..

«Թոյլ տուէք հիմակ ինծ որ հեռանամ ասկից, վասնզի անպատճառ պէտք է շուտով գործ տեսնել, տակաւին բան մը երեւան չելած։

—Բառ մըն ալ, Լիւս, մեր խօսակցութենէն այն աստիճան շեղեցանք որ պիտի ձգէի որ մեկնէիք, առանց ձեզ ըսելու ամենէն կարեւոր բանը։

—Պատրաստ եմ ձեր հրամանին, պարոն վերատեսուչ։

—Գիտէք թէ աներս շատ փոթորկալից երիտասարդութիւն մը ունեցած է։

—Այո, նոյն իսկ գիտեմ իր կարգ մը գործերը «որք» եթէ խղդուած չըլլային Ժերսի դուքսին վարկովն ու քսակովը, ընդհանուր դատախազի փոխանորդի աթոռէն տարբեր տեղ մը տարած կ'ըլլային զայն։

—Իրա՞ւ է... Ֆաւլէր, որ շատ բաներ գիտէր այս մասին, ինէ աւելի շատ բաներ, և որ գուշակած էր Ժերսի դուքսին և աներոջս դիտումները ոստիկանական վերատեսչութեան վրայ, գաղտնի պաշտօնաթուղթ մը պատրաստելու վրայ էր ի մասին Բօյ տը Մարսէյի, ի հարկին մատուցանելու համար առ որ անկ է, անոր ընտրելիութիւնը չյաջողցնելու նպատակով։

—Աղուոր պայքար էր։

—Լաւ ուրեմն, այս պաշտօնաթուղթ զոր Ֆաւլէր խոհեմութեամբ հոս չէր պահեր, պէտք է այս գիշեր իսկ գտնել և առնել անոր տունէն, իր մահն իմացուելէ և իր թուղթերը կնքուելէ առաջ, ինչպէս սովորութիւն է ամեն պաշտօնի վրայ մեռնող ոստիկանութեան պետերու համար։

—Ժամ մը չանցած պիտի կատարուի ատիկա։

—Եւ, եթէ հարկ ըլլայ, զայն աւելցունելու հոգը...

—Լաւ... ուրիշ ամեն պարագայի մէջ չպիտի ուզէի ասանկ միջոցներու դիմել՝ ինքզինքս պաշտպանելու համար, իմ աներոջս և անոր պաշտպաններուն ձգելու համար իրենց յարձակումներուն բոլոր խայտառակութիւնը, բայց ըսի ձեզ թէ ինչո՞ւ այս պահուս չեմ կրնար հեռանալ վերատեսչութենէն... ի՜նչ դժբախտութիւններ... ի՜նչ մահեր... ի՜նչ անդարմանելի կործանումներ։ Եթէ ա՛լ հոս չըլլամ հսկելու համար քննութեան վրայ, քայլ առ քայլ հետեւելու համար անոր և նետելու համար զայն նոր հետքերու վրայ որք կը մոլորեցնեն իր խուզարկութիւնները...։ Ա՛հ, շատ սոսկալի կացութիւն է այս, պարոն Լիւս։

(Շարունակելի)

առ Լեռ) ադամանդն իր չտաշուած վիճակին մէջ աւելի մեծ էր կ'ըսուի, այն է՝ 1,000 քրաթ, և հետևաբար նոր գտնուած ադամանդն անկէ վար չի մնար։ Բայց գտնողը ի՞նչ պիտի ընէ այսքան խոշոր քար մը, կը հարցունեն լրագիրք։ Եթէ անանկ միլիառատէր մը չգտնուի որ միլիոններն առանց հաշուելու տայ հնդկահաւկիթի չափ խոշոր ադամանդ մը գնելու համար, մարդն ի՞նչպէս պիտի շահագործէ։ Հասարակային տեղ մը զայն ի ցոյց դնելու համար պէտք եղած պահպանողութեան ծախքն խել այնպիսի ցոյցի մը բերելիք շահէն աւելի կրնայ ըլլալ։ Գտնող բախտաւոր մարդն ինքզինք աւելի բախտաւոր պիտի համարէր եթէ մէկ հատ խոշորի տեղ քանի մը մանր մէկտեղ գտնէր։ զի հիմակ ալ ուրիշ բան չի կրնար ընել բայց եթէ ադամանդի այն հազուագիւտ զանգուածը քանի մը կտորի բաժնել տալ՝ ծախել կարենալու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայրն երէկ առաւօտ Բարձր. Խտիվին բնակութեան յատկացուած ապարանքը գնաց ի Տէֆթէրտար Պրուռնը, սակայն Ն. Բարձրութիւնն հոն չգտնուելուն՝ ընդունուեցաւ Բարձր. Աղպազ փաշայի հետևորդներէն Սալիս պէյի կողմէ։ Գեր. փոխանորդ Հայրն, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ բարի գալուստ մաղթելով, Ն. Ամենապատուութեան այցետոմսը ձգեց։ Սալիս պէյ՝ յանուն Բարձր. Խտիվին՝ շնորհակալութիւն յայտնեց և խոստացաւ մատուցանել Ն. Բարձրութեան։

Վարդավառի տօնակատարին, որ է յառաջիկայ կիրակէ օր՝ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնը լինելուն առթիւ՝ Ս. եկեղեցւոյս բարեխնամ քարոզիչ՝ Գեր. Տ. Մատթէոս Ս. Արքեպիսկոպոս Իզմիրլեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ի հոգեւոր մխիթարութիւն համայն բարեպաշտ ժողովրդեան Թաղիս և ջերմեռանդն ուխտաւորացս։

Նոյնպէս՝ Նորին Սրբազնութիւն Վարդավառի երրորդ օրն, (յառաջիկայ երեքշաբթի) Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. եկեղեցւոջս՝ ի մխիթարութիւն բարեպաշտուհի տիկնանց։

Ի Դիմաց Թաղական Խորհրդոյ
Սկիւտար Նոր Թաղի
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Տ. Խ. ԵԶԵԿԻԵԼԵԱՆ Մ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

Թիֆլիզի Թերթերէն՝

Յունիսի 17ին կայացաւ Թիֆլիսի ժողովարանի այգում մեր երիտասարդ ջութակահար Յ. Նալբանդեանի երրորդ նուագահանդէսը։ Այս անգամ մեծ բազմութիւն էր հաւաքել։ Մարդ քանի լսում է Պ. Նալբանդեանին՝ այնքան համոզւում է, որ մեծ տաղանդ պիտի լինի նա ապագայում։ Նրա ամեն մի նուագած կտորը, ինչքան էլ որ հասարակ լինի դա, բանաստեղծական քաղցրահնչիւն թելերով է ոլորած — յատկութիւն, որ շատ սակաւ երաժիշտներին է պարգեւած։ Ամենաանճաշակ մարդն անգամ երաժշտական տեսակէտից զգացւում է լսելով Նրա նուագած Գօզարի «Օրօրը» կամ Երնստի «Էլէգիան»։ Նրա ջութակը չէ նուագում, նա իր առաջ նստած՝ յուզուած ունկնդիրներին հետ խօսում է, հին հելլենական բանաստեղծ-երգչի նման։

Պետերբուրգում զուր չեն ասում որ Նալբանդեանը իր ջութակով երգում է։

—[illegible] Հրաւէրը, Երեւանի և Շիրակայ գաւառին սովեալ հայերին օգնելու համար, արձագանք գտաւ Ախալքալաքում. մի համեստ ճաշկերոյթի ժամանակ հանդիսականները չզլացան ըստ կարողութեան չափու նպաստել Նրանց այս նեղ դրութեան մէջ և հանգանակեցաւ 23 ր. 40 կ.։ Ցանկալի էր, որ Ախալքալաքը օրինակ դառնար միւս քաղաքներին։

—Այս 1892-93 ուսումնական տարւայ մէջ Լազարեան ճեմարանի դասընթացքը աւարտել և հասունութեան վկայական են ստացել 10 հոգի, այն է՝ 1 հրեայ, 1 գերմանացի, 4 ռուս և 4 հայ (Սեդրակ Աւետեան-Շուշեցի, Գէորգ Ատամեանց-Ջաքաթալցի, Աղեքսանդր Դադաշեան-Ղազախցի և Յովհաննէս Սուլխանեանց-Ագուլեցի։)

—Կամաց կամաց հայերիս մէջ եւս տարածւում է մի գովելի սովորութիւն՝ կարօտ երիտասարդներին ուսում ստանալ օգնելու համար։ Այսպէս Փանձակում չորս հոգի վճռել են ամսական յայտնի գումար իրանց մէջ հաւաքել և Պ. Շ. ի գիտութիւն տալ բարձրագոյն ուսում ձեռք բերելու արտասահմանում։

—Աւարտել են ուսումը ներկայ թուին—1-ին կլասիկական գիմնազիոնում—45 հոգի, որոնցից 9-ը հայ են. արծաթէ պատւոգրամ՝ ստացել է Զմրխեանը. 2-րդ գիմնազիոնում—22 հոգի, որոնցից 8-ը հայ են. ռէալական դպրոցում—17 հոգի, որոնցից 4-ը հայ են, 1-ը օրիորդական գիմնազիայում—54 հոգի, որոնցից 22 հայուհի են. 2-րդ օրիորդական գիմնազիոնում—20 հոգի, որոնցից 7 հայուհի են, սրանցից օր. Եղիս. Շահնազարեանը ստացել է ոսկէ, օր. Սոֆիա Գուրգենբէկեանը—արծաթէ պատւոգրամ։

ՎՍԵՄ. ՆՇԱՆ ԷՖ. ՍԷՖԷՐԵԱՆ

Ինչպէս որ կերեւի այս աւուր Պաշտօնականներէն, Պետական Խորհրդոյ անդամ Վսեմ. Նշան Էֆէնտի Սէֆէրեան միանգամայն Տնօրէն անուանուած է Օտար Մամլոյ Դիւանին որ Ներքին գործոց Նախարարութեան կցուած է։

Կը շնորհաւորենք Վսեմ. Նշան Էֆէնտին այս նոր և կարեւոր պաշտօնին համար, զոր արժանաւորապէս վարելու ամեն յատկութեամբք օժտեալ է։

Արժ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Այվազեան յառաջիկայ կիրակի օր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Գում-գաբուի գրիս Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն մէջ։

Գանտիլլիի եկեղեցւոյն Մկրտութեան աւազանին օծումը, որ պիտի կատարուէր այս կիրակի, յաջորդ կիրակիին յետաձգուած է։ Օծումը պիտի կատարէ Գեր. Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեանց։

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
3 յուլիս 1893

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՄՕՏԱՆ (խմբագրական) — Գ. ԶՕՀՐԱՊ
ՊՐՈՖԷՍՕՐ ՇԱՐՔՕ — Պ. ՔՕԼՕԼԵԱՆ
ԴՈՒՐԵԱՆԻ ՄԱՀԸ
Իր անտիպ կենսագրութենէն քաղուած
ՇՈՒՆԱՆԵՐՈՒ ՄԷՋԷՆ ԱՆՑՆԻԼԸ (Նորավէպ) — ԱՐՍԱՑ
ՊԱՐՏԷԶԸ — Ե. ԱԼՓԻԱՐ
ԴԱՇՏԵՐՈՒՆ ՄԷՋ — Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ
ՋՈՋ ՄԱՄՈՒՆ ԽԱՂԸ — ՈՍՏԱՆԻԿ
ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎԸ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ծաղիկ շաբաթաթերթի վաղուան թիւը կը պարունակէ հետևեալները.

Առաջնորդող յօդուած. Հաշւոյն մնացորդը, Ա. Ա. Սուրէնեան.— Պանդուխտներուն, Եղիա Տէմիրճիպաշեան.— Ձմեռնային գործեր, Ա. Ա. Սուրէնեան.— Մինասեան կոյսի և Ս. Ներսիսեան վարժարան, Դր. Մարգարեան. դիտողութիւն խմբագրական.— Պակասներ, Սեպուհ.— Այրին, Յ. Մ. Արամեան.— Դիւղական տունն ի Կովկաս.— Թղթակցութիւնը, Յ. Մ. Ագնուորեան.— Դիտական փորձեր, Ռափ.— Քաղաքական Տեսութիւն, Դր. Զարբեան.— Շաբթուան Ազգային և Ներքին լուրերը։

Ծաղիկ շաբաթաթերթի տարեկան բաժանորդագինն է 50 ղրուշ։ Դիմել առ Տնօրէն-Հրատարակիչն Յ. Գ. Փալագաշեան, Կ. Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Շէյխ-Իւլ Իսլամ խան։ Լրագրավաճառաց քով ձեռքէ կը ծախուի հատը 40 փարայի։

Ներքին լուրեր

ԲԱՐՁՐ. ԽՏԻՎՆ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Եգիպտոսի Խտիվ Բարձր. Աղպազ փաշա մայրաքաղաքս գալու համար Գահիրէէն ճամբայ ելնելու պահուն՝ պաշտօնագրով մը ծանուցած է Եգիպտոսի Նախարարապետ Րիազ փաշայի թէ իր բացակայութեան պահուն կառավարական գործերը վարելու հոգն իրեն յանձնած է իբրև տեղակալ։

—Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Վեհ. Սուլթանի կողմէ Բարձր Խտիվին շնորհեալ մեծարանքներն յոյժ լաւ տպաւորութիւն ըրեր են Եգիպտոսի ժողովրդեան վրայ, որք յանձնուն ուրախանալով ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրեր են վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

—Բարձր. Խտիվն իր հետևորդաց հետ նախընթաց օր Թարապիա ու Պէօյիւքտէրէ երթալով այցելութիւն տուաւ գերմանական, ռուսական ու իտալական դեսպաններուն. իսկ ֆրանսական դեսպանին ու անգլիական դեսպանատան գործակատարը բացակայ ըլլալով, իր այցետոմսը ձգեց։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ երէկ Տէֆթէրտար Պրուռնը երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Բարձր. Խտիվին։

—Ն. Բարձրութիւն երէկ իրիկուն իր հետևորդաց հետ շոգեմակոյկով պտոյտ մը կատարեց Վոսփորի մէջ։

—Բարձր. Սպարապետն և Կրթական, Ելմտական ու Հանրօգուտ շինութեանց Վսեմ. Նախարարք երէկ այցելութիւն տուին Բարձր. Խտիվին։

—Եգիպտոսի Նախարարներէն Սապիթ փաշա ու Տիգրան փաշա երէկ Բ. Դուռն, Սպարապետի Դուռն և Դատական, Ելմտական ու Ծովային գործոց Նախարարութեանց պաշտօնատուններն երթալով՝ իրենց այցետոմսերը ձգեցին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Օտար մամլոյ դիւանի Տնօրէնութիւնն՝ Արտաքին գործոց Նախարարութենէն անջատուելով, Ներքին գործոց Նախարարութեան միացաւ և Տնօրէնութիւնը յանձնուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Վսեմ. Նշան Էֆէնտիի, որ կը պահէ նաև իր սոյն պաշտօնը։

Բ. Դրան խորհրդականաց օճնեկին օգնական անուանեցաւ Պ. Լաֆոն։

Պաղտատի Ճէզիրէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Եադուպ էֆէնտի, գայմագամ Ազրաի, և իրեն յաջորդեց Գատրի էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Շամրէի։

Իսլալի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Թաղապետութեան Դ. շրջանակին (Պէշիկթաշ) հաշուակալ Ֆէվզի էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Մուստանիրի գայմագամ Հասան Ֆէհմի էֆէնտիի, Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին խարէքի ժողովոյ առաջին քարտուղար Հիւսէյին Ֆէվզի էֆէնտիի և Էնկիւրիի երեւելիներէն տեղոյն Թաղապետութեան ժողովոյ նախագահ Հաճի Սիւլէյման էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Տրապիզոնի նահանգին խարէքի ժողովոյ առաջին քարտուղար Արիֆ էֆէնտիի և Բաղէշի նահանգին Թաղապետական բժիշկ Ալիքսան էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Րիզա պէյի, Քարբերդի նահանգին հեռագրական ու թղթատարական քննիչի օգնական Շէվգը էֆէնտիի և Տիարպէքիրի երեւելի վաճառականներէն Գալուստեան Յովհաննէս էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան Մէքթուպճի Ճէմալ պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մուստանիրի Թաղապետական նախագահ Հաճի Խալիլ պէյի, Ելմտական պաշտօնեայ Նաջիպ էֆէնտիի և Նախնական դատարանին առաջին քարտուղար Մէհմէտ Շէֆիք էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հաճըն գաւառակի խարէքի ժողովոյ անդամներէն Շըքրուեան Հաճի Կարապետ աղայի, ի Բերա՝ գոհարավաճառ Վարդանի վաճառատան սնօրէն Պ. Պալթիօժ Չէնիկեանի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պանտըրմայի գաւառակին Թղթակցութեանց քարտուղար Ազիզ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Վեհ. Սուլթանին բժիշկ Ֆերիդ Խամէթ փաշայի կնոջ՝ Խատիճէ Փեամուն հանըմի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.— Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՌՈՒՆ.— Պարսկական դեսպանն և անգլիական դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիոյ դատական նախարարութիւնը՝ Վիէննայի օսմանեան դեսպանատան միջոցաւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան ղրկած է իր վիճակագրութիւններն ի մասին Աւստրիոյ քաղաքային ու պատժական դատական գործոց։ Այդ վիճակագրութիւններ յանձնուած են Դատական Նախարարութեան։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆ.— Այն բարենորոգմանց մէջ որոց ձեռնարկած էր մաքսային վերատեսուչ Րաիֆ փաշա իր նոր պաշտօնի գլուխն անցնելէն ի վեր, գլխաւոր տեղը կը բռնէ՝ մաքսատան մթերանոցներուն մէջ դիզուած ապրանքներն ի վաճառ հանելու որոշումը։ Մօտաւոր հաշւով կը կարծուի թէ, բոլոր մթերանոցներուն մէջ գտնուած և մաքսատուրքի փոխարէն վար դրուած ապրանքներուն համագումար արժէքը կը հասնի 90,000 ոսկիի։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Երզնկայէն կը գրեն առ Սապահ թէ նշանաւոր աւազակապետ Հաճի Գալուստ, որ երեք տարիէ ի վեր փախստական կը թափառէր, նախընթաց օր Գուրը չայ անուն տեղն իր վեց մարդերով ձերբակալուեր է, մին մեռած եւ միւսները վիրաւորուած ու ողջ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Սապահ կ'իմանայ թէ չորեքշաբթի օր Սէլանիկէն Պոլիս նաւահանգիստը ժամանող Մախսուսէի Տօլմա Պաղչէ շոգենաւին մէջ գողութիւն մը կատարուած է։ Սէլանիկի նամակատունէն յանձնուած 65 կտոր աւանդներէ մին, յորում 130 ոսկի կը գտնուէր, շոգենաւին դրամարկղէն գողցուեր է։ Խուզարկութիւնք կը կատարուին այդ գողութեան հեղինակը գտնելու համար։

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ ՈՃԻՐԸ.— Հելլենացի Սբիրօ և իտալացի Նուագածու Ֆօզմա, որք դեղագործ Պ. Չէզար Թէրճէմանի վիրաւորման խնդրոյն համար ձերբակալուած էին, հարցաքննութեան ենթարկուած են։

Պ. Չէզար, հակառակ բժշկական դարմաններու, այս առաւօտ մեռաւ իր տան մէջ ի Բանկալթի։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ և հեռագրական վերատեսչութիւնն յանձնախումբ մը կազմած է քննելու համար թէ Ներքին նամակներու ու հեռագիրներու բաշխման գործը կանոնաւոր կերպիւ կը կատարուի՞ թէ ոչ։ Օտար երկիրներու նամակաց ու հեռագիրներու բաշխման գործին համար քննիչ կարգուած է նոյն վերատեսչութեան օտար թղթակցութեանց տնօրէն Մելքոն էֆէնտի։

ՀՆՏԱԽՏ. — Պազարի մէջ յունիս 29էն 30, հնտախտի դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Իտալական դեսպան Քօլօպիանօ կոմս իր առաջին թարգմանին հետ երէկ պարսկական դեսպանատան ամարանոցը գնաց ի Զամիրճա և տեսակցեցաւ դեսպան Խասատուլլահ խանի հետ։

ԴԻԱԿ ՄԸ. — Խասքէօյի մօտ ջաղացքի մը քով դիակ մը գտնուած է։ Կը կարծուի թէ այդ դիակ Ֆաիգ անուն պատանիի մ'է։ Նոյն տեղը գտնուող Սատըգ ու Իսմայիլ անուն երկու պարսիկ ծխավաճառներ իբրև կասկածելի ձերբակալուած են։ Ոստիկանութիւնը քննութեանց ձեռնարկած է։

ՆԱՒԱՀԱՆԳՍՏԻ վերատեսչութիւնն որոշած է հարիւր երեսուն ղրուշի դրամական տուգանք մը առնել այն անձերէն, որք հակառակ եղած արգելքին, Մախսուսէի ու Շիրքէթի շոգենաւերը կամուրջին մօտենալուն՝ մակոյկներու մէջ կը նետուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Մանաստըրէն կը հեռագրեն թէ յունիս 28ին ու 29ին Կէօրիճէի մէջ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուելով մէկ քանի ծխնելոյզներ փլեր են։

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ. — Այս առաւօտեան [illegible]՝ իր կիրակի օրուան թերթին մէջ [illegible] խորագրով հրատարակած յօդուածն ինչպէս նաև այս առթիւ Թուրքէի երեքշաբթի օրուան թիւոյն մէջ երեւցած յօդուածն համառօտակի յիշելէ յետոյ, հետևեալները կը գրէ.

«Նախապէս ըսած էինք թէ այդ առթիւ տակաւին գրելիքներ ունինք։ Թուրքէի ըսածներուն վրայ ալ աւելցնելիք շատ մը ճշմարտութիւններ կան, որոց վրայ կուզենք խօսիլ այսօր։

«Պատմութեան արդար վկայութեամբ հաստատուած է և հայ հասարակութիւնն ալ շատ լաւ գիտէ թէ, հայաբնակ գաւառներն օսմանեան արդար վարչութեան ներքեւ անցնելովը՝ հայերն երջանկութեան և անդորրութեան արժանացած են։ Հայ ազգութիւնը միայն այդ կերպով պահպանուած է։ Անցեալ դարերուն, այն գաւառաց մէջ ուր այժմ հայերը կը բնակին, հայութեան անունն անգամ չկար, մինչդեռ հայերն օսմանեան փառապանծ դրօշին հովանւոյն ներքեւ կատարելապէս ապահով վիճակ մը ստանալով՝ տարածուած ու բազմացած են։

«Մասնաւորաբար նկատողութեան արժանի կէտ մ'է հետևեալը. իսլամներուն և Հայոց միջեւ ի վաղուց անտի կատարեալ սէր մը կայ։ Թողունք քաղաքներն ու գիւղաքաղաքները, նոյն իսկ գիւղերու մէջ իսլամք ու հայք խառն կը բնակին։ Իսլամն՝ ինչպէս որ Ահմէտն ու Մէհմէտը նոյնպէս ալ Գրիգորն ու Կարապետը՝ իրեն հայրենակից կը համարի, հայերն ալ միեւնոյն զգացումը կը տածեն։ Անատօլուի մէջ շատ մը գիւղեր կան, ուր եթէ օտարական մը երթայ և բնակչաց վիճակի վրայ ակնարկ մը նետէ, չպիտի կրնայ հասկնալ թէ մէկ մասն իսլամ է և մէկ մասը հայ, մինչեւ որ անուններն չհարցնէ և չտեսնէ թէ ոմանք մզկիթը կերթան, ոմանք ալ հայոց եկեղեցին։

«Հայերն առանց տեղէ մը ստիպում տեսնելու ինքնին հակելով իսլամական սրբակեցութեան, օրինակի համար շատ տեղեր հայ կիներ հետեւած են երեսնին ծածկելու կանոնին։ Ինչ հարկ ուրիշ տեղեր երթալ. մեզմէ շատեր տեսած են թէ ի Պոլիս փողոցներու մէջ հայ կանայք կ'երեւէին իսլամ կանանց նման երեսնին ծածկուած և եթէ հայ կնոջ մը առաջարկուէր երեսը բաց՝ փողոց մը անցնիլ, ամօթխածութեան հակառակ կը գտնէր։ Այս վիճակ տակաւին կայ շատ տեղեր։ Պոլսոյ մէջ հայ կանայք՝ հետեւելով եւրոպական կենցաղավարութեան՝ թէեւ այժմ երեսնին բաց կ'երեւին, սակայն նոյն իսկ հայերէն շատ անգամ լսած ենք թէ իրենք ալ լաւ չեն գտներ զայս։

«Սակայն ի՞նչ օգուտ որ խել մը ցոփակեաց երիտասարդներ, որք առանց տեղեակ ըլլալու իրենց ազգութեան բարուց, սովորութեանց և զգացմանց, Եւրոպա գնացած և քաղաքակրթութիւնը՝ կրօնի ու բարուց պայմաններէ դուրս խայտառակ ազատութենէ մը բաղկացած կարծելով, իրենց հայրենիքը վերադարձած և ուզած են հայ հասարակութեան մէջ տարածել իրենց յոռի բարքերը։

«Ընդհանրապէս արեւելեան ժողովուրդք, որոց հետ նաև հայերը, Եւրոպայէն միայն գիտութիւն ու ճարտարարուեստութիւն առնուլ կ'ուզեն։ Հայոց երիտասարդներն եթէ կ'ուզեն ծառայել իրենց ազգին ու երկրին, պէտք է որ Եւրոպայի մէջ այսօր կատարելութեան բարձրագոյն աստիճանը հասած գիտութիւններուն հմտանալով թէ իրենք օգտուին և թէ հայ հասարակութիւնը։ Այդ ցոփակեացներուն իսկ նպատակն է կարեւորութիւն և համբաւ ստանալ հայ հասարակութեան մէջ, սակայն թո՛ղ վստահ ըլլան թէ իրենց ստացած կարեւորութիւնն այն է որ կը տրուի ոճրագործներուն և համբաւն ալ այն՝ որով կը համբաւուին ամեն տեսակ խայտառակութիւնք։

«Բանաւոր ու գովելի կարեւորութիւնն ու համբաւը շահած են հայ հասարակութենէն անոնք, որք լուրջ ուսում ստացած ըլլալով շատ լաւ գիտեն իրենց ազգին երջանկութեան իսկական պատճառներն և իրենց հմտութենէն կօգտին թէ՛ իրենք և թէ՛ իրենց երկիրը։ Ամենայն գոհունակութեամբ կը տեսնենք ասոնց գոյութիւնը մեր երկրին մէջ։ Կայս. կառավարութիւնն ամեն տեսակ քաջալերութիւն կը շնորհէ ասոնց, որք հայոց համար փառք ու պատիւ են։

«Գանք այժմ բնակչաց թուոյն քիչութեան և շատութեան խնդրոյն.

«Օսմ. կայս. կառավարութեան վարչութեան հիմը իսլամական Շէրիի օրէնքն է, որուն առջեւ քիչութիւն ու շատութիւն նշանակութիւն չունին։ Հարիւր հազար բնակիչ ունեցող երկրի մը մէջ գտնուած քրիստոնեայ մը կամ հրեայ մը ամբողջովին կը վայելէ այն իրաւասութիւններն զորս կը վայելին այդ 100 հազար հոգին՝ իսլամական Շէրիին տրամադրած ընչից ու կենաց պահպանութեան խնդրոյն մէջ, որ Շէրիին համար խիստ նուիրական է եւ միշտ անոր պահպանութիւնը կը հրամայէ։ Իսլամական Շէրին «արդարութիւն»ն ու «շնորհ»ը միայն մէկ ազգի նկատմամբ չի հրամայեր։ Օսմանեան երկիրներու մէջ բնակող անհատներու իրաւունքները այդ բարձր տրամադրութենէն կօգտին, առանց փոքր ինչ տարբերութեան։

«Լրագրոյս ինչպէս նաև Թուրքէի կողմէ ցոյց տրուած թիւերով և մանաւանդ հայերու ընդհանուր թուոյն համար մեր տուած տեղեկութիւններէն կը հասկցուի որ Եւրոպայի մէջ կարգ մը ցոփակեացներու հրատարակութիւնը թէ այս ինչ տեղ մինչդեռ հարիւր իսլամ կայ, հարիւր յիսուն հայեր կան, սնոտի խօսքեր են, որք գոյութիւն կ'առնուն ամեն տեսակ խառնակութեանց աղբիւր եղող իրենց երեւակայութեանը մէջ. Իրաց ճշմարիտ վիճակն ասոր բոլորովին հակառակն է։ Թէ՛ ընդհանուր հպատակաց եւ թէ միայն իսլամաց հետ համեմատութեամբ թուով քիչ եղող հայերն՝ հաւասար են՝ հպատակաց բարեբաստութիւնը երաշխաւորող իրաւանց մէջ։ Վիճակագրութեան համար տրուած բացատրութեամբ՝ հայոց թուոյն նկատմամբ եղած հրատարակութեանց խոտութիւնն ամբողջովին երեւան ելած է։ Աւասիկ այսօր ալ հետեւեալ չորս նահանգներու իսլամաց ու հայոց թուոյն վրայ տեղեկութիւն կուտանք։

	իսլամ	հայ
Կարին	441,671	101,119
Էնկիւրի	724,640	67,807
Այտըն	1,045,931	14,052
Ադրիանուպոլիս	433,766	16,642

Սա ալ ըսենք թէ աշխարհիս վրայ չկայ կառավարութիւն մը, որ Օսմ. կառավարութեան չափ կրօնի ազատութեան խնդրոյն մէջ թոյլատու գտնուի և թոյլատու եղած ըլլայ։ Քաղաքակրթութեան պատմութեան քիչ շատ տեղեկութիւն ունեցողները գիտեն թէ Եւրոպայի մէջ կրօնից ազատութեան ընդունելութիւնը խիստ նոր ժամանակի մը մէջ կատարուած է։ Իսլամութեան մէջ իսլամական կրօնքին հաստատութեան հետ միասին ընդունուած է նաև կրօնից ազատութիւնը։ Օսմանեան մեծազօր կայսերք իրենց բոլոր գործառնութեանց մէջ իսլամական Շէրին առաջնորդ ընտրած ըլլալով, բնաւ դպած չեն իրենց տիրած երկիրներուն մէջ գտնուող ժողովրդեան կրօնքին։ Ինչպէս ի վերեւ ըսինք, հայութիւնն այդ կերպիւ պահպանուած է։ Օսմանեան երկիրներու մէջ բնակող հայերն ինչպէս ոչ-իսլամ միւս ազգերը վեց հարիւր տարիներէ ի վեր կատարելապէս կը վայելեն կրօնից այն ազատութիւնն, որ այսօր կայ Եւրոպայի ամենէն քաղաքակրթեալ երկրին մէջ։ Այժմ օսմանեան երկիրներու մէջ գտնուող հայերն իրենց յատուկ լեզու մը, շատ գիրքեր և գրականութիւն մը ունին. մի՞թէ ասոնք արդիւնք չե՞ն օսմանեան կառավարութեան շնորհած թոյլատուութեան։ Պատմական ճշմարտութիւն մ'է թէ օսմանցիներուն այսչափ երկիրներու տիրանալն սպաննութեան ու բռնութեան արդիւնք չէ, այլ հպատակաց սրտերն առանց բացառութեան արդարութեամբ ու շնորհքներով գրաւելով եղած է։ Հայոց հետ մէկտեղ շատ մը ազգեր իրենց յօժարութեամբ մտած են օսմանեան արդար վարչութեան ներքեւ։

«Մեր արդարակորով և առատագութ Կայսրն, որ այժմ կը բազմի օսմանեան փառապանծ գահուն վրայ, այսչափ բազմաթիւ գործերով ու արդիւնքներով ամենէն արդարն ու ամենէն գթառատն է ի մէջ այն մեծ վեհապետաց, որոց անունը ամենայն մեծարանօք արձանագրուած է աշխարհի պատմութեան մէջ։ Այս պարագան ծանօթ է ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհին։

«Հայ հասարակութեան համար երջանիկ ըլլալու միակ միջոցն է կայս. այդ արդարասիրութեան շնորհիւ, հաւատարմութեան ու հպատակութեան սահմանին մէջ զբաղիլ։ Բարեբախտաբար հայ հաւատարիմ հասարակութիւնը տեղեակ է այս ճշմարտութեան և աներկբայելի է թէ ինչպէս ամենուն, հայոց համար ալ բնաւ կարեւորութիւն ու ազդեցութիւն չունին, աստ անդ բանդագուշանքներ հրատարակող մէկ քանի ցոփակեացներու սնոտի խօսքերը։»

* * *

Ծ. Խ. Այս առաւ [illegible] եւս այս առթիւ յօդուած մը հրատարակած է, որուն թարգմանութիւնը պիտի տանք մեր վաղուան թուով։

ԹԱՏՐՈՆ ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸԼ

Այս գիշեր, յուլիս 14ի ֆրանսական տօնին առթիւ, ցայգահանդէս պիտի կատարուի Թէփէ-Պաշըի ամառնային թատրոնին մէջ։ Իտալական օպերէթի խումբը, որուն պիտի մասնակցի Ֆրանսացի երգչուհի Օր. Լէրքիէօ, երաժշտական հատուածներ պիտի երգէ։

Վաղը գիշեր, առաջին անգամ ներկայանալի, Don Checco։

Երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս կը հասնի առաջին երգչուհի Օր. Իտա Վալպօռկի, որ երեքշաբթի գիշեր պիտի մասնակցի ներկայացման։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Յուլիս.— Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռէն կ'երեւի թէ վերջին եօթնեկին մէջ 160,000 ոսկի պակսեր է մետաղադրամէն, 3,809,000 ոսկի՝ Թուղթերէն և պանքատոմսերն աւելցեր են 465 000 ոսկի, որով համեմատութիւնն է 47.62 %։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻՆ
ՆՈՐ ՌԱՅԽՍԹԱԳԷՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 13.— Ռայխսթակն Բ. ընթերցմամբ 187 ի դէմ 198 քուէով ընդունեց զինուորական ծրագրին Ա. և հիմնական յօդուածին առաջին հատուածն, որ խաղաղութեան ժամանակ գործօն բանակին զօրաց թուոյն յաւելումը կը սահմանէ։ Նոյն յօդուածին երկրորդ հատուածն անվէճ ընդունուեցաւ։ Վաղը պիտի վիճաբանուի Բ. յօդուածին վրայ, որ զինուորական ծառայութեան պայմանաժամն երեք տարիէն երկուքի իջեցնելու կը վերաբերի։

—Այս հեռագրին ընդունելութեան պատճառաւ յաւելուածական վարկ պէտք է 71,292,547 մարքի։ Ամեն տարի այս զինուորական յաւելման պատճառաւ սովորական ծախք պիտի ըլլայ 23,221,848 մարք, և արտասովոր ծախք 48,060,699 մարք։

ՀՆՏԱԽՏ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Էլ Թորի հիւանդանոցն ընդունուեցան 85 ուխտաւորք հնտախտէ բռնուած և 40ը մեռան։

ԼԱՆՏՈՆ.—[illegible] կը հաւաստէ թէ Վիլհէլմ Կայսր Օգոստ. 1ին (Ն. Տ.) Օսպորն պիտի գայ Ուայդ կղզին, յայցելութիւն Թագուհւոյն, և մասնակցելու անգլ. մեծ նաւարշաւին։

ՓԱՐԻԶ.—Երեսփ. Ժողովը 28ի դէմ 396 քուէով ընդունեց ընթացիկ տարւոյ ելմտացոյցը։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 2 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110
3 » Փարիզի	»	22 87½

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ փակ. [Միայն. Դ. Սէրի]		23 35½
Թերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուն	»	23 37
Կէս օրին		23 37
Թանզիմաթ Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Թահուիլ [illegible]	Սէրի	54 50
»	»	33
»	»	22 75

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգ. Լր.	5 20
Քրէտի ժէնէրալ	» »	7 25
Պանք տը Բօնա	» »	3 30
Օսս. Շանժ է վալէօր	» »	4 25
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 22
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	502 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	88
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		53

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 04
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	106 30
Իմբէրիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 15
Ռուպլ թղթադրամ	»	8 67
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	107 36
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	98
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱՅ

ՓԱՐԻԶ, 13 Յուլիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		97 72
» » 4 ½ %		106 77
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.		21 86
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	Գ.Կ.	481 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)		445
Օսմանեան Երկաթուղի		87 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք		379 06
Պանք Օթօման		574 12
Քրէտի Լիօնէ		765
Իտալական Ռանթ 5 %		88 70
Եգիպտական միացեալ		502 50
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 185
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)		392 18

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Յուլիս

Անգլ. քօնսօլիտէ		99 06
Օսմ. » Սէրի Դ.		21 75
» » » Ա.		54 50
» » » Բ.		33
» » » Գ.		22 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871		97 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)		96 25

Պանք Օթօման	12 68
Այտընի երկաթուղի	13 62
Գասապայի երկաթուղի	12
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	99 87
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տաճկական (փոխառ. Թիւրքիոյ)	103 25
Չիլեական 5 %	43
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 374
ՊԷՐԼԻՆ, 13 Յուլիս	
Օսմանեան երկաթուղի	88 20
Օսմ. Բէժի	180
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 325
» Փարիզի »	80 70
ՎԻԷՆՆԱ, 13 Յուլիս	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 10
» Փարիզի »	50 15
Օսմանեան Բէժի բաժնեթուղթ	184 25
» Երկաթուղի	48 90

ԳԵՐՄԱՆ ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ

ԺՈՂՈՎՆ Ի ԼԷՅՊՑԻԿ

ԼԷՅՊՑԻԿ, 11/23 Յունիս

Մայիս 22ի երեկոյեան ժամ 8ին կայացաւ նախապատրաստական ժողովը։ Ահագին բազմութիւն գրաւեր էր Կրիսդալ-Պալասի լայնարձակ սրահը. նոյն իսկ անցքերը լցուած էին կանգնած հիւրերով. Ամբողջ դահլիճը զարդարուած էր գերմանական իշխանութեանց դրօշակներով, յորս կը փայլէին մի իշխանութեան զինանիշը. իսկ ամբողջը կը միացնէր միմեանց սրահի երեք կողմ անընդհատ պատող՝ կայսերական եռագոյն դրօշակը և մուտքի ճակատին ներսէն կայս. զինանշանը. Բեմի աջ ու ձախ կողմն դափնիներով շրջապատեալ դրուած են կայսեր և Սաքսոնիոյ արքայի կիսանդրիք. Բեմի պատը կը գրաւէր մի ահագին նկար. տեսարան մ' ճակատամարտէն ի Լէյպցիկ, Միջնաբերդի մօտ մի փողոցի մէջ. Պատկերի նախամասնի վերայ կ'երեւի մեծ ռազմավարն ճերմակաձի. սուրը ձեռին, խորհուրդ իւր հայեացքով ու իւր վեհ տեսքով. Յաղթութեան վերայ, կարծես, ապահով անխռով չուրջը կը դիտէ. Սպայք սուսերամերկ՝ ոմանք հեծեալ, ոմանք հետի կը խեղդխեն մէջ. յառաջ Գերմանք սեղմուած են փողոցի. Դիակներ աստ ու անդ. Նաբոլէոնի կողմէն փողոցը լի է ֆրանք հեծելագնդով. Թնդանօթի ծուխը բարդ ի բարդ վեր կը ծառանայ և պատեր է նկարի յետնամասն. Միջնաբերդն ու Լէյպցիկ ծխապատ են և աղօտ իրենց տեսքն ու անորոշ իրենց գծերն. սակայն սոյն մշուշապատ ու անկերպարան վիճակի մէջ կ'ընշմարուի պայծառ ու որոշ եկեղեցւոյ գմբէթը. Բերդին առընթեր եկեղեցին է կանգնած։

Սրահը լի է մեծ ու փոքր սեղաններով, և գարեջրի բաժակները կը նորոգուէին մեծ փութաջանութեամբ։

Վերջապէս միայն յանձնաժողովի նախագահ Մոլէն կը բանայ ժողովն Ամենակալի օրհնութիւնը հայցելով առաջիկայ աշխատութեան համար, և «Ընդհ. գերմ. ուսուցչ. ժողովի» ու «գերման ուսուցչ. ժողովի» յարատեւութեան համար։

Անմիջապէս բեմ կը բարձրանայ Տեղական յանձնախմբի նախագահը և կ'ողջունէ ժողովը՝ յանուն Տեղական ժողովի և յանուն Լէյպցիկի ուսուցչութեան և այս առթիւ կ'արտասանէ հակիրճ և իմաստալից բանախօսութիւն ներշնչուած գերմաններուն յատուկ զգացումով և համեմուած բանաստեղծական արտայայտութեամբ ու պերճախօսական դարձուածներով. Նորէն բեմ կը բարձրանայ Մոլէն շնորհակալութիւն յայտնելու Լէյպցիկի բոլոր դասակարգերուն, որոնք այնքան սիրով ընդունեցին զհիւրերն. և կը յարէ. «Լէյպցիկն ոչ միայն վաճառաշահութեան ու ձեռարուեստի աշխարհահռչակ անունը կը վայելէ, այլ և մեծահամբաւ մի անուն ունի իր կրթարաններու բարձրագոյն զարգացման՝ ժողովրդական վարժարաններէն սկսեալ մինչեւ բարձրագոյն համալսարանն. Այսպիսի մի տեղ ժողով գումարելով, յուսամ թէ նոյն բարձր կրթութեան ոգին օրինաբեր լինի մեր գործի համար, որ մեր դպրոցաց բարեկարգութեան ու մեր մատաղ սերնդի զարգացման է նուիրուած. Անտարակոյս մեր գործողութիւնք չպիտի պարունակեն լոկ գեղեցիկ խօսքեր ու որոշումներ, այլ նոքա պիտի լինին առաջնորդող սկզբունք մեր կրթական ձեռնարկութեանց։

«Մեր ժամանակի ուսուցիչը բոլորովին այլ կարգ ու մեծարանք կը վայելէ քան անցեալ ժամանակի մեր վարժապետը. Այն՝ զինուորական կամ ժողովներու որոշումներով կատարուած մի բան չէ, այլ իւր կրթութիւնը, գիտութիւնը մեծ չափով բարձրացուցին զինք. Սակայն դեռ մեծ ջանք կը պահանջուի, որպէս զի իւր մանկավարժական հայեացները առաւել խորաթափանց ու ընդարձակ շրջան ունենան. Երբ այս եւ կատարուի և սկսէ գործել, այն ժամանակ տէրութիւնն այլ եւս կասկած չունենար, թէ որուն պիտի թողու դպրոցի վերահսկողութիւնը։»

Ապա կը սկսէր օրակարգը. — կ'որոշուէր հետեւեալ առաւօտուայ համար [illegible]. Ընդհանուր ժողովին նախագահ կ'ընտրուէր Բռեմցի Դիբէ։

Ծանուցուեցաւ նաեւ թէ առաւօտեան ժողովին պիտի այցելէ Սաքսոնիոյ կրթութեան պաշտօնեայն՝ Ճօն Զէյդեվից։

Այսու կը փակուէր նախապատրաստական ժողովն և կը սկսէր [illegible] երեկոյթը։ Սա կը բացուէր ուսուցչութեան նուիրեալ խանդալից ու իմաստալից մի քերթուածի արտասանութեամբ. Կը նուագէր զինուորական երաժշտայ մի խումբը նախ հանդիսի համար կազմուած մի քայլերգ, յետոյ, «Վիլհէլմ Տէլ» նուագախաղի նախերգը և այլն. մէջ ընդ մէջ կը լինէին բանախօսութիւնք, արտասանութիւն, մեներգ, խմբերգ. Խնջոյքը կ'երկարէր. հետզհետէ կը կազմուէին խմբակներ, հին ծանօթք զիրար կը գտնէին, այլք նորեր և խումբ խումբ կը թողուին դահլիճը. Ժամը 11ն էր, երանք և մենք։

Գերման ուսուցչութիւնը կը վայելէր այսօր իւր ազնիւ աշխատութեան արդիւնքը. երախտաւոր մշակները կը վայելէին երախտագէտ քաղաքի փառաւոր ընդունելութիւն իբրեւ արժէտուր իրենց ջանից։

Ա. ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

Գաւառական լուրեր

ՍԵԲԱՍՏԻԱ 17 յունիս

Երեք օր առաջ Եւդոկիայէն հեռագիրը գուժեց թէ Տօքթ. Սերովբէ էֆ. Մեսիաեան ոչ եւս է։ Այս տխուր լուր խորին տպաւորութիւն առաջ բերաւ ամենուն վրայ։ Ի՞նչ Հէքիմ, Սերովբ աղա — այս էր ժողովրդական անունը — այն թաւ և աղեբեկ մօրուքով, զուարթ բնաւորութիւնով, չքնաղ ձիրքերով և ազնիւ ոգիով օժտուած՝ դեռ 57 տարիքը նոր բոլորող և սակայն երիտասարդի մը կորովն ու աշխոյժն ունեցող համակրելի անձը ո՜չ եւս էր։ Եւ սակայն գուժը որչափ անակնկալ նոյնչափ ալ ստոյգ էր։ Չորեքշաբթի երեկոյին, հանգուցեալի վերջին մնացորդն ամփոփող սեւ արկղը ներս կը մտնէր Ս. Սարգիս եկեղեցին՝ ուր մնաց մինչեւ այս առաւօտ։ Բազմութիւնը փութացած էր շրջապատել դագաղը՝ զոր դեռաբոյս կոկոններով վարդենիի մարջ ոստեր կը շրջանակէին։ Եկեղեցական արարողութիւններէն յետոյ, դամբանական մը կարդաց Որբանոցի երիցագոյն սանը, Պ. Տիգրան Օննիկեան։ Հանգուցեալի երեք որդին, դեղագործ Յովհաննէս էֆ. և իր երկու հարազատները դագաղին մօտիկ կանգնած՝ դառնապէս կուլային ու կուլային յուղարկաւորներէն ալ շատեր։ Քիչ յետոյ դուրս հանուեցաւ դագաղը և դրուեցաւ մեռելակիր կառքին վրայ։ Զգեստաւորուած էր քահանաներու ամբողջ դասը, իրեն նախագահ ունենալով Արժ. Տրիփոն վարդապետը։ Յուղարկաւորներու թափօրը կ'երթար յուշիկ եւ թախծադէմ։ Կիներ ու տղաքներ դռներէ, պատուհաններէ և երդիքներէ կը դիտէին թաց աչքերով թափօրին անցքը։ Ինծի անկարելի եղաւ խորապէս չը յուզուիլ այն պահուն մանաւանդ, երբ կանգնէր դագաղը հանգուցեալի տան դռնէն՝ որ վայրկեան մը բացուեցաւ և ուրկէ բարձրացաւ վայնասունը ողբի և կոծի հանգուցեալի սիրելիներուն, որոց ինք ալ դագաղին մէջէ գոցեց հուսկ ողջոյնը կատար իր յաւիտենական բաժանումին։ Երբ դագաղն հասաւ ի գերեզմանատուն և իջուցուեցաւ փոսին մէջ, գերեզմանի եզրը կանգնեցաւ Մանուկ էֆ. Նորհատեան և դամբանական մը արտասանեց հանգուցեալի դրուատիքն ընելով իբրեւ ազգասէր բժիշկ, իւր հմտութիւնով և նոյն իսկ դրամով օգնող անտէր հիւանդներուն. յիշեց թէ հանգուցեալը վարժարանի ժրաջան հոգաբարձու էր երբեմն, եւ վերջերս ալ գործունեայ Ատենապետ Թաղական Խորհրդոյ։ Գովեց նորա եկեղեցասէր և ջերմեռանդ ոգին, օրինակ տալու անոր բազմաշխատ կեանքը և պատմեց անոր վերջին վայրկեանները։ Իրմէ վերջ պատանի մը կարդաց գրաւոր դամբանական մը։ Յետոյ վերջին հոգեհանգիստը կատարուեցաւ եւ ցրուեցան յուղարկաւորք հետերնին տանելով արդիւնաւոր կեանքի մը կրթիչ յիշատակը։ Հրապարակաւ կուգանք ցաւակցութիւն յայտնել հանգուցեալի դժբաղդ այրիին, զաւակներուն և ամբողջ ընտանեացը։

Յ. ԲԱԼՈՒՑԵԱՆ

ՄԱՆԻՍԱ, 20 յունիս

Մայիս 30ին առիթ ունեցանք այցելել վերի թաղ կոչուած գիւղը, որ կը բարձրանայ քաղաքիս հարաւային արեւելեան կողմը Սիպիլեան լեռներու մէկ զառիվայրը, մօտակայ քանի մը բլրակներու ծործորներու մէջ ու վրան։ Տեղւոյն Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ անուան տարեդարձը ըլլալով, փափագեցանք ուխտագնացութեան մը համար երթալ հոն, մեր ուխտը կատարել ջերմեռանդօրէն, որպէս ուրիշ անգամներ։ Հոս, այս այցելութիւնները շատ յաճախ կը կատարենք, տարւոյն շրջանին մէջ հազիւ 3-4 անգամ։ Մանիսայի քսան վայրկենի չափ հեռաւորութիւն ունի, զոր կը բաժնեն տեղական չէնքերով ու տուներ։ Այս թաղ գեղեցիկ և զուարճալի դիրք մը ունի, մանաւանդ այս եղանակիս որ իւր կեռաստանեաց և պարտէզներու քաղցր տեսարաններով աւելի հաճոյք մը կ'ըստանայ։ Վերի թաղը ունի 120ի չափ տուներ հայոց, բաւականին չքեղ եկեղեցի մը և անշուք դպրոց մը որ դժբաղդաբար յետնեալ վիճակի մէջ է։

Թողունք պահ մը դպրոցի խնդիրը եւ այցելենք եկեղեցին։ Կիրակի առաւօտ էր, հազիւ կորզուած էինք առաւօտեան ժամերգութեանց հասնիլ, հակառակ մեր այնքան արտօրանաց, զոր կ'ընէինք ձորերու ու դերբուկ ժայռուտ զառիվերներէ մագլցելով. զարմացում ունեցանք երբ եկեղեցւոյ մէջ տեսանք հազիւ քան անձինք որոց մեծագոյն մասն ալ վարի թաղեցիներէն էին, որք անշուշտ մեզ նման ուխտագնացութեան մը համար այցելած կը թուէին։ Ի՜նչ հակապատկեր անցեալին մէջ մեր կատարած յաճախակի այցելութեանց. այն ատենները՝ ըլլայ տաղաւար օրեր, ըլլայ Ս. եկեղեցւոյ տօնը, և ըլլայ հասարակ կիրակի՝ անհնար էր չտեսնել խուռն և եկեղեցասէր բազմութիւն մը երկսեռ ազգայիններու։

Ցաւարժ եկեղեցւոյն, մեկնեցանք եւ մեր զարմացման ճշգրիտ առիթն որոնելու համար արժան համարեցինք մեր բարեկամներէ միոյն հետ տեսակցիլ սակաւիկ մի. յիշեալը յայտնեց մեզ թէ զարմանալի բան մը չէ այս, վասնզի կ'ըսէ թէ թաղեցւոյն եկեղեցասիրութիւնը օր աւուր կը պակսի, թաղին մէջ նորելուկ կրօնափոխ խմբի ջանքերուն պատճառաւ։

Սրտի հանդարտութիւն մը զգալու համար՝ հարկադրուեցանք պահ մը բաժնուիլ մեր բարեկամէն, ու շրջիլ մօտակայ եւ շրջակայ այգեստանեաց և կեռաստանեաց մէջ։

Այնտեղ եւս հաղորդեցին մեզ թէ թաղեցւոյն մէջ շատեր սկսած են բողոքականութեան յարիլ որ նոր մուտ գտած է հոս։ Վերջին երկու տարիներուն մէջ, յարեց մեր բարեկամներէ մին, թաղին մէջ անհատի մը առաջին անգամ այս կրօնափոխութիւնը շատերու եւս օրինակ եղած է, որով այսօր բաւական թուով կը գտնուին կրօնափոխ անձինք և շատեր եւս երկդիմի վիճակի մը մէջ։

Հարկ չհամարեցինք այլ եւս այցելել դպրոցը, ուր կը նշմարուէին տասնեակ թուով աշակերտք, որք դրսեցիներու համար խմբուած կը համարուին, և տեղեկութիւն մը ստանալ նոցա բերաններէն։ Մեր քաղած տեղեկութիւններէն յայտնի եղաւ թէ դպրոցը յոռի վիճակ մը ունի։ Խօսքիս աւելի ճշգրտութիւն մը տալու համար, բաւ է ըսել թէ թաղեցւոյն քանի մը ընտանիք իրենց զաւակունք ստիպուած են վարի Մանիսայի ազգային վարժարանը ղրկել, նկատելով տեղւոյն վարժարանի անկերպարան վիճակը։

Գ. Կ. Ո.

ԷՏԻՆՃԻԿ (Պանտըրմա), 23 յունիս

Պանտըրմայէն գրեթէ երկու ժամ հեռաւորութեամբ Էտինճիկ անուն գիւղաքաղաք մը կայ շուրջ 1200 տուն բնակչօք, որոցմէ 200ի չափ տուներ հայ են։ Ասոնց անցելոյն վրայ ինչ որ հաստատապէս գիտեն՝ սա է թէ, հոն գաղթականութիւն հաստատող հայեր խիստ փոքրամասն ըլլալով, ինչպէս շատ տեղ պատահած է, զիրենք շրջապատող տարրին հաղորդակցութեամբ իրենց մայրենի լեզուն կորուսած են, և պահած են միայն իրենց հայրենի կրօնն։

Շէնէն տասը վայրկեան հեռու է գերեզմանատունն ուր կայ նաեւ Ս. Նշան՝ իրենց նախնեաց պաշտամանց տեղին որ թէեւ բոլորովին քայքայեալ և յրատաչունց հողմոց, անձրեւաց, ձեան և արեւու դէմ անպատսպար, այլ անքաղատրելի մաքնի սակաւութեամբ ժամերգութեանց պահերուն առ ինքն կը ձգէ եղեր հաւատացելոց ամբողջութիւնն որ՝ կարծես, բնականին սիրահար և կամ բնութեան մէջ զԱստուած գտնել ուզելով՝ խառն բազմութեամբ կը համախմբուի եղեր հոն՝ ոստերու և սաղարթներու խառնուրդով մը կազմուած անպաճոյճ, այլ իւր բնականութեամբ գեղեցիկ գմբէթին տակ. գմբէթ անորմ, միասին, զոր կը յօրինէ հինաւուրց կաղնի մը՝ սղանին ճիշդ ետեւէն բարձրանալով և իւր յաղթ ու տերեւախիտ ճիւղերն այդ այդ սրբավայրին վրայ տարածելով։

Նախնիք ոչ միայն իրենց կրօնն ու տոհմականութիւնն անկորուստ աւանդած են իրենց սերնդեան, այլ և՝ որպէս զի ասոնք ալ կարենան զայնս նոյնութեամբ իրենց յաջորդներուն հասցունել, դիւրին միջոցներ պատրաստած են՝ բուն շէնին մէջ կառուցանելով Ս. Յարութիւն եկեղեցին և այդ եկեղեցւոյն բակին մէջ Ս. Ղեւոնդեանց վարժարանը. նաեւ զասոնք կանգուն պահելու համար ժառանգութիւն թողած են անոնց իրենց աշխատասիրութեամբ ձեռք բերուած բաւական բարեկեցիկ վիճակ մը։

Դժբախտաբար, հակառակ նախնեաց ընծայած դիւրութեանց, հակառակ իւրեանց թէ՛ նիւթապէս և թէ՛ բարոյապէս ունեցած ձեռնհասութեան և որ աւելի զարմանալին է՛ հակառակ իրենց արտայայտած գեղեցիկ զգացմանց, այնպիսի ցրտութիւն մը կ'երեւի ժողովրդեան վրայ դէպի կրօնական պաշտամունս, այնպիսի անտարբերութիւն մը կը տեսնուի դէպ ի դաստիարակութիւն որ պահ մը կը սկսիմ կասկածիլ իրենց անկեղծութեան վրայ, եւ որ իրենց ցարդ առ իս ցուցած մարդասիրութեան և բարեկամութեան մէջ չեմ կրցած նշմարել նշոյլ մի կեղծեաց և առ այս հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնելու պէտք կը զգամ։

Ճշմարտութիւնն այս է թէ՝ ցարդ ունեցած չեն իմաստուն եւ գործոն առաջնորդ մը որ այդ պատուական ժողովրդեան սրտին մէջ ուսումնասիրութեան, Աստուածպաշտութեան բոյն արծարծէ։

Բայց երբ Արժ. Տ. Յովսէփ Ծ. Վ. Այվազեան Պատր. փոխանորդութեան պաշտօնով կը ստանձնէ վիճակին հովուութիւնը, մխիթարական է յուսալ թէ նորա իմաստուն գործունէութեան շնորհիւ կը վերնան այս ամենը. արդէն նորա ներկայութեան ազդեցութիւնը փորձով տեսայ, երբ այցելեց Էտինճիկ գրեթէ երկու ամիս առաջ։ Տ. Յովսէփ վարդապետ պատարագ մատուցանելով ժողովուրդը հոգեւորապէս մխիթարեց քարոզութեամբ որով եղբայրսիրական և ծնողական պարտքերն յիշեցունելով՝ յորդորեց ժողովուրդը նիւթապէս և բարոյապէս սատարել կրթական գործոյն։

Ժողովուրդն ընդ երկար ծարաւի հոգեպարար քարոզներու՝ քաղցր և օգտակար տպաւորութեան տակ մեկնեցաւ եկեղեցին, կազմ և պատրաստ զգալով ինքզինք իւր աշխատութիւնն և դրամը նուիրելու իւր զաւակաց բարոյական և մտաւորական զարգացման։

Յետոյ Գեր. փոխանորդն ոմանց յայտնած փափաքանաց համեմատ՝ Տնտեսական Խորհուրդ անունով մասնախումբ մը կազմեց կարող անձնաւորութիւններէ, որոց պաշտօն տուաւ կրթական տրոց բաշխմամբ և հաւաքմամբ վարժարանին ծախքերը մատակարարել և խարխուլ շէնքը վերանորոգել։

Ս. Գ. ՊԱՅԵԱՆ

ՀՐԱՀԱՆԳ

ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒԹԵԱՆ ՅԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՍ

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Ա. ԳՐԱՒՈՐ ՓՈՐՁՔ

1. Հայերէն աշխարհաբար շարադրութիւն մը (բարոյական ճշմարտութիւն մը կամ մանկավարժական սկզբունք մը հաստատել։ 2. Աշխարհաբար հատուած մը գրաբարի վերածել։ 3. Օսմաներէն պարզ գրուածութիւն մը։ 4. Օսմաներէն գրութիւն մը (նամակ, մուրհակ, պայմանագիր, խնդրագիր։) 5. Գիտական կրկին շարադրութիւնք որոց մին նիւթ ունենայ տարրական թուաբանութեան (ու միայն ընտրելեաց համար՝ նաեւ տարրական գործնական երկրաչափութեան) վերաբերեալ խնդիր մը, և միւսը՝ խնդիր մը վերաբերեալ բնապատմական ու բնագիտական ուսմանց և անոնց ամենապիտանի կիրառմանցն յառողջաբանութեան, յերկրագործութեան և ի ճարտարութեան։

Բ. ԲԵՐԱՆԱՑԻ ՓՈՐՁՔ

1. Հարցմունք կրօնագիտական, բարոյագիտական ու մանկավարժական նիւթոց վրայ։ 2. Գիտական աշխարհաբար հատուածի մը բացատրիչ ընթերցանութիւնն ու գրական վերլուծութիւնը ու պարբերութեան մը վերլուծումը տրամաբանօրէն.— գրաբար պարզ հատուածի մը քերականօրէն մեկնութիւնը։ 3. Օսմաներէն պաշտօնական եւ ոչ պաշտօնական կրկին պարզ գրութեանց ընթերցումն ու բացատրութիւնը. — Քերականական կանոնք։ 4. Հարցմունք եկեղեցական, մատենագրական պատմութեան, Օսմանեան պատմութեան եւ ընդհանուր պատմութեան գլխաւոր անձանց ու տեղեաց վրայ։ 5. Հարցմունք Եւրոպական եւ Ասիական Տաճկաստանի բնական, քաղաքական ու տնտեսական աշխարհագրութեան եւ ընդհանուր աշխարհագրութեան վրայ։ 6. Հարցմունք օրէնսգիտական ու տնտեսագիտական պիտանիագոյն ծանօթութեանց մասին։

Ընտրելուհեաց համար առանձին տնտեսութեան գիտելեաց մասին։

7. Հարցմունք գործնական թուաբանութեան կանոնաց ու կիրառմանց, ինչպէս և տարրական երկրաչափութեան ծանօթութեանց մասին. (ընտրելուհեաց համար երկրաչափական մասն յոյժ թեթեւ։) 8. Հարցմունք բնական պատմութեան, բնագիտութեան և բնալուծութեան ընդհանուր գիտելեաց մասին։

Գ. ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՓՈՐՁՔ

1. Ընտրելին տարրական, նախնական դպրոցի մը մէջ, ի ներկայութեան քննիչ յանձնախմբի անդամներու և կրթական տեսչին երկու դասախօսութիւն կ'ընէ, որոց

1. Մին ընթերցանութեան գրքէն հատուածի մը բացատրութիւնը՝ լեզուի ու բարոյական հրահանգի տեսակէտով. 2. Երկրորդն՝ իրագիտական դաս մը առարկայից ու պատկերներու և սեւ տախտակին վրայ գծագրութեանց միջոցաւ։

Զ. Այն ընտրելուհիներէ՝ որք կ'ուզեն ինքզինքնին սահմանել միայն Մանկապարտէզի կամ Ծաղկոցի Դաստիարակ վարժուհւոյ պաշտօնին, երբ ունին արդէն օգնական-վարժուհւոյ վկայական, կը պահանջուի միայն գործնական փորձ մը Ֆրէօպէլեան նուէրներու և խաղուց կիրառութեան մասին, որ տեղի կ'ունենայ Մանկապարտէզի մը կամ տարրական նախակրթարանի մը մանկական դասարանին մէջ, և իրենց վկայականին մէջ կը նշանակուի այս պարագայն։

Է. Դպրութեանց, լեզուաց և գիտութեանց Մասնագէտ-Ուսուցչութեան ընտրելիներէ կը պահանջուի գէթ բարձրագոյն նախակրթարանի ընթացաւարտի վկայական։ Հակառակ պարագային մէջ, պարտին իրենց մասնագիտութենէն դուրս եղող բարձրագոյն նախակրթութեան պարտաւորիչ ճիւղերուն վրայ քննութեան մ'ենթարկուիլ։

Ը. Մասնագիտական Ուսուցչութեան քննութիւնք կը լինին կրօնագիտական ուսման, դպրութեանց, ուսողական եւ բնական գիտութեանց, բարոյական գիտութեանց, օսմաներէնի, եւրոպական լեզուաց, գծագրութեան, հայ եկեղեցական և եւրոպական երաժշտութեան, ձեռարուեստի և մարմնամարզի մասին, և նոյնպէս են գրաւոր, բերանացի և գործնական։

Կրօնագիտական ուսմանց մասնագիտական վկայականի քննութիւնք կը կատարուին ի ձեռն Կրօնական Ժողովոյ, ըստ ի նմանէ սահմանեալ ծրագրի։

Թ. Դպրութեանց Մասնագէտ Օգնական Դասատուի վկայականի քննութիւնք կը պարունակեն հետեւեալ փորձերն։

Ա. ԳՐԱՒՈՐ ՓՈՐՁՔ

1. Գրական շարադրութիւն մը աշխարհաբար, 2. Գրաբար թարգմանութիւն մը եւրոպական լեզուէ (Գաղ. կամ Անգղ։) 3. Շարադրութիւն մը պատմական աշխարհագրական նիւթի վրայ։ 4. Շարադրութիւն մը բարոյագիտութեան կամ մանկավարժութեան վերաբերեալ խնդրոյ մը վրայ։

(Շարունակելի)

ՔԻՉ ՄԸ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴ

Արդուզարդի վրայ խօսելու համար միշտ, քիչ մը շատկեկ համբերութիւն ունենալու է մարդ, որովհետեւ ոչ աչքը կրնայ որոշ զանազանութիւն մը գտնել անհամար գոյներու մէջէն, ոչ միտքը կրնայ իր նեղ շրջանակին մէջ ամփոփել բազմազան ձեւերը, որոցմով գեղեցիկ սեռը կը պճնաւորի, կը պչրաւորի։

Արդի նորաձեւութիւնը թէ՛ կնոջական և թէ՛ առնական տարազներու մասին՝ ակնահաճոյ վայելչութիւն մը բերած է ամէնուրեք։

Արդարեւ՝ չէ՞ք երիտասարդներու վրայ ազնուութեան շուք մը կը ձգեն լայն՝ վեր ի վայր հաւասար տափատները, որոց ամէնէն մեծ առաւելութիւնը կամ անպատեհութիւնը,—որն որ կուզէք,—սա է որ նիհար սրունքներն ալ, թմբլիկ սրունքներն ալ,—կիները չնախանձին,—նոյն ազդեցութիւնը կունենան, այսինքն իրենց առանձնայատուկ տպաւորութիւնը չեն առաջ բերեր։ Հապա այն հիմակուան ցցնքաւոր բաճկոնները, որոնք խուսափուկ կտրուածքով մը կը վերջանան յետնակողմը, և սպիտակ ներքնակին բացուածքէն յոխորտաբար երեւցող ճերմակ, կարմիր, գոյնզգոյն փողկապները, որոնք հպարտութեան սեղմ շրջանակով մը կարծես վեր կը բռնեն այն երջանիկ գլուխը որ կը հանգչի այդ նրբաձիգ ուսերուն վրայ։ Ի՞նչ անհեթեթ նորաձեւութիւն էր այն նեղ, բայց նե՛ղ տափատը, որ մորթի պէս կը փակչէր սրունքներուն, մանաւանդ նիհար սրունքներուն, որոնց ոսկրները իրենց ձեւերը կը ցուցունէին հաճոյքէ աւելի սոսկում ազդելով... կիներուն։

Նոյնը չպատահեցա՞ւ գեղեցիկ սեռին նկատմամբ. ո՞վ չյիշեր յետնակողմեան այն լեռնաձեւ կոյտերը զորս փողոցէ փողոց, զբօսավայրէ զբօսավայր կը պտըտցունէին և զորս բանաստեղծ մը, կեղծօտիկ բառով շնորհազարդեց։

Ինչ և իցէ, հիմակուան կանացի ճաշակը վայելուչ տափակութեան մէջ կը գտնէ իր նախասիրած զարդարանքը։ Բայց արեւմտեան կողմէն նորաձեւութեան, կամ, լաւ եւս, հնաձեւութեան մեծ, խոշոր ու կլոր օրինակ մը կուգայ. գօտուոյցը կամ լաթուոյցը (մալաքօֆ), այն որուն կիրառումը նորէն ընդհանրացնելու փորձեր եղան վերջերս շահագէտ դերձակուհիներու կողմէ. ցաւալի է որ՝ նորաձեւութիւն բուսածը՝ շատ անգամ դերձակներու կամ դերձակուհիներու շահադիտական ձեռնարկներուն արդիւնքն է. անոնք, տեսնելով որ նորելուկ մը հիննալու վրայ է, և ձանձրոյթը տիրելու մօտ է պճնասէրներու վրայ, իսկոյն կը ձեռնարկեն անհեթեթ հնոյթ մը նորոյթի վերածելու, և նորասէրներու խանդավառ ամբոխն ալ շուտով կը նետուի անոր վրայ, առանց երկար բարակ քննելու, առանց իր ճաշակն յագեցնելու անոր հանգամանքներուն վրայ։

Այսպէս, Ամերիկայի մէջ դերձակուհիք ոմանք՝ ստակով վարձու բռնեցին՝ կարօտ աղջիկներ և անոնց իրանը կլորին ընկղմեցին «մալաքօֆ» ուռուցիկ պլիքին մէջ, զոր սկսան պտըտցունել փողոցները. զարմանալի բան որ այդ փքուռոյց շրջազգեստ ծիծաղ և զայրոյթ միայն չարժեց. ոմանք գայթակղեցան իսկ այդ այլանդակ շրջանակին մէջ տեսնելով փափուկ մարմին մը իր բոլոր շնորհներէն զրկուած։

Դերձակուհիները յոյսերնին պատեցին այս աննպաստ ընդունելութեան հանդէպ. բայց, գերազանցապէս գիտակ՝ պչրասէր դասուն յեղյեղուկ բնաւորութեանը, ժպտեցան քիթերնուն տակէն։

Ինչպէս յայտնի է, շատ բարեգուշակ չէ այս ժպիտը։

Բայց գիտէք թէ երբեմն ամենէն սիրով ընդունուած բաներն անոնք են որք ի սկզբան մոլեգնութեամբ մերժուած են... կիներու յարաթաւալ աշխարհին մէջ։

Ուստի շատ չուրախանանք գօտուոյցի մասին եղած այս չարաբաստիկ ընդունելութեան վրայ։

Կիներու արդի արդուզարդը թէ՛ պարզ է, թէ՛ շնորհալի. այդ ուռուցիկ բազուկներուն, բարակ ծիրերուն, ժանեակի փրփուրներով ծեփուած կուրծքերուն, անպաճոյճ ու միօրինակ շրջազգեստներուն և մանաւանդ շատ սիրուն այն գլխարկներուն ազդած հրապոյրը յոյժ փաղաքշական կրնայ նկատուիլ գեղեցիկ տիկիններու և օրիորդներու կողմէ։ Ինչո՞ւ այս չքեղ և դիւթիչ պարզութիւնն ի բաց թափել, ու արդուզարդական խառնամաղան, տգեղ, այլանդակ ձեւերու մէջ անհետ ընել մարմնին շնորհալի ճկումները, կլորութիւնները։ Գեղեցկագիտութիւնն ու ճաշակը չե՞ն բողոքեր առոր դէմ։

Ե.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Ելտօ շոգենաւը, նաւապետ Մուր, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ կ'ըսպասուի յառաջիկայ երկուշաբթի ամսոյս 17ին։

Իտալօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտըրն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ Պոլսոյ և Օտեսայի համար։

Ֆալքըրնեան շոգենաւը Լիվըրբուլէն աստ հասաւ ընդհ. վաճառքով։

Ֆալքըրնեան շոգենաւային ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Ս. ԳՐԻ ՄՕՐԻՍ ՁԻՒԸՆ ԸՆԿԵՐԱՑ

Կ. Պոլիս, 15 Մայիս 1883

Պարոնայք Սքոթ և Պօուն,

Ձերդ հեռէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքոթի Էմլուշընը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունենալով մանկանց [illegible] և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ.

Իմ կարծիքս է թէ այս հեղուկ և յաջող պատրաստութիւնը միջին նախամեծար համարուելու է Մօռուի ձէթին [illegible] և ես յանձնարարեմ զայն.

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԻՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան [illegible]

ԼԱՆՕԼԻՆ,
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղերուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ [illegible]։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՑԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Դրնաճեան խան։ 398

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՔԷՀԵԱՅԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ երկար ատեն Կ. Պոլսոյ մէջ Աղերսագիրներ խմբագրելէ եւ ի Կեսարիա դատական շատ մը պաշտօններ վարելէ յետոյ, այս անգամ Պահճէ Գաբու Թաշ-խան 56 թիւ սենեակը հաստատուած է։

Պատրաստ է ոչ միայն պաշտօնական ամէն տեսակ գրութիւններ օրինական ձեւով խմբագրել՝ այլ եւ դատաստանի կարօտ խնդիրներ յանձնել ամենէն հաւատարիմ եւ ձեռնհաս եւ վկայեալ փաստաբաններու։

660 3—22

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԷՏՔ ՄԸ

Վարժարանաց մէջ շարադրութեան եւ նամակագրութեան դասերը գործնական ու հիմնական կերպով աւանդելու կարեւորութիւնն անժխտելի է, եւ ամէն ուսուցիչ, մանաւանդ հայ լեզուի դասախօսը անշուշտ պէտք զգացած են դասագրքի մը որ դիւրին եւ արդիւնաւոր եղանակաւ ուսուցանէ շարադրելու արուեստը։

Փորձը ցոյց տուաւ թէ այդ պէտքը լիովին կը գոհացնէ Սմպատ էֆ. Դաւթեանի պատրաստած ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆՈՒՆ դասագիրքը։

Բնական գեղեցկութիւն, շահեկան նիւթեր, աստիճանական քաշւում եւ դասաւորում, մաքուր ու դիւրըմբռնելի լեզու՝ մասնաւոր առաւելութիւններն են այս դասագրքին։

Իսկ պարունակութիւնն է բազմակողմանի. 1. Շարադրութեան եւ նամակագրութեան հիմնական կանոններ, 2. Ընդլայնելի նիւթերու նախագիծեր, 3. Վայելչաբանական, շարադրական, լեզուագիտական զննութիւններ, հարցեր եւ վարժութիւններ, 4. Տեսարաններու եւ պատկերներու վրայ շարադրելու օրինակներ եւ նկարագրութիւններ, 5. Նախադասութեանց եւ բառերու կապակցութեան վրայ հրահանգներ եւ այլ ի կարգին։

Մէթոտը շատ պարզ է եւ բնական, ճիշդ ինչպէս կ'ընեն նոր ոտք ելլող տղու մը. — ձեռքէն կը բռնեն եւ կամաց կամաց քայլ փոխել կու տան. Այս է նաեւ գրքուկիս ըրածը. — տղան աստիճանաբար, քայլ առ քայլ առաջ տանիլ, միշտ ծանօթէն յանծանօթն անցնիլ, զինքը զարգացնել՝ ինքնաբերական աշխատութեամբ, առանց ո՛ եւ է ճնշման կամ յոգնութեան, առանց մեքենական, անգիտակից եւ ամուլ ճիգերու։

Այս գրութեամբ, աշակերտը քիչ ատենի մէջ կը սկսի իւր գաղափարներն ու զգացումները վայելուչ ու անսխալ կերպով ի գիր առնուլ, գիտակցաբար գործադրելով քերականական, համաձայնական, շարադասական եւ վայելչաբանական օրէնքները։

Դասատուաց եւ առանձին ուսանողաց համար յօրինուած է նաեւ ԲԱՆԱԼԻ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍՄՊԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ։ Այս Բանալին որ առանձին տպուած է վիմագիր, կը պարզէ դասաւանդման եղանակն, կը պարունակէ հրահանգ եւ նիւթերու ընդլայնումը, եւ շատ պիտանի ծանօթութիւններ եւ գիտելիքներ գրելու արուեստին վրայ։

Յանձնարարութեանց համար դիմել կեդրոնատեղին, թիւ 11, Դագաքէլի խան, Պահճէ Գաբու (Համիտիյէ Թիւրպէսին կից)։ 652 3—10

ԻԼԱՆ

Զըրաաթ պանգասը իչուն ալընաճագ համթալ վէ քեօմիւր միւնագասասընա գօնուլաճաղընտան վէ թէմուզուն 5ինճի բազար իրթէսի կիւնի սաաթ 9տա ինհալէի էվվէլիյէսի իճրա վէ 6ընճը սալը կիւնի սաաթ 9տա գատար 100տէ 5 թէնզիլ իտէն օլուր իսէ գաթ'ի օլունաճաղընտան իթթասընա թալիպ օլանլարըն մէզքիւր պանգա խազինէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

309 հազիրան 30 672

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իքինճի օրտույի հիւմայունտա պուլունան ասաքիրի շահանէնին մէվճի միւնագասասը օլուպ էվվէլճէ իլան օլունան էրզագընտան սիմիտ ուննըն 400, չէօրէն 155, Լոբեն 60, Թուզուն 35, Փասուլեանըն 52, բաթմաճէսին 30, բուղէն գէյմին 197, Նօհուտուն 54, գուրու իւզիւմին 80, սօղանըն 30, սապունուն 137, զաղըն 40 սամանըն 10, քեօմիւրին 20, փարասը թալիպլէրի եօհտէսինտէ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 1 1—3

Կէլիպօլու մէվգիինտէ պուլունան ասաքիրի շահանէ իչուն մահալլինճէ մէվճուտ միւնագասասը օլունան էրզագընտան նանըն ազիմին 32, կիւզլիւկին 160, Լոբեն 48, չէքէրին 95, Փասուլեանըն 33 փարասը, սօղանըն 12 փարա 30, սամանըն 3 փարա 20, Թուզուն 18 փարա 10 սանթիմէ, բուղէն գէյմին 173 իւզիւմին 37 սապունուն 108 չահիրին 3 փարա 0 սանթիմէ, քեօմիւրին 9 90 սանթիմէ, տէօսէկլիքլէ հընթանըն 38, բաթմաճէսին 24 դողըն 21 փարասը, համաալըն պէհէր չէքիսի 15 ղուռուշ մանգալի թալիպլէրի եօհտէսինտէ օլտուղունտան մէզքիւր փիեաթլարտան թէնզիլ իճրասը իլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 2 1—3

Շգօտրա Փէրզասընտա պուլունան ճիրնուսը ճէնազը միւլքիէսինին պիր սէնէլիք մասարիֆի իչուն մէվգի միւնագասասը գօնուլան սագըգին իթթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 3 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետուք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոյն գործոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամարջի գէմ՝, Քօմմերսիալ խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	6,589,695
Տարեկան հասոյթ	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մեծ բնակութիւններ և հասարակաց շինութիւններ և ամէն տեսակ վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՈՐԹԻԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆրանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին իրեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն [illegible] վրայ մեծագումար գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ըն. [illegible] միացած է Եւրոպայի 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց [illegible] պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գալաթա, Պէյ-Հան—Գափու, Անմիջապէս խան 12, 13, 1[illegible] 369

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Մէրքէզը սալթանաթը սէնիյէտէ պուլունան հայվանաթա վիրիլմէք իւզրէ միւպաեա օլունաճագ օլան 150,000 գըեէ քիեահլէ մինտէրլիք օլարագ միւպաեա օլունաճագ օլան 50,000 գըեէ քիեահըն Թէմուզը բու մինին 5ինճի բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի 100ատէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 63 2—3

Ինչաաթը ասքէրիյէ իչիւն միւպաեա օլունմագ իւզրէ միւնագասաեա գօնուլան լիւզիւմի գատար չըրաղը Ֆիլեօզ քիւթիւքլէրի իլէ 30,000 աատէտ սանտըղը Թահթասընըն Թէմուզուն 7ինճի չարշանպէհ կիւնի գարարը գաթիսի Ֆէրտասը 100ատէ 5 թէնզիլլաթը մուգարրէր օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն ինշաաթը ասքէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 60 3—3

VICHY

Ֆրանսա [Գաւառ Ալիէ]

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի ջերմուկը, Եւրոպիոյ լաւագոյն հաստատութիւններէն մին, կը գտնուին ամէն տեսակ Լոգարաններ և Տուշեր՝ ՍՏԱՄՈՔՍԻ, ԼԵԱՐԴԻ, ՓԱՄՓՈՒՇՏԻ, ԱՒԱԶԱԽՏԻ, ՇԱՔԱՐԱԽՏԻ, ՅՈԴԱՏԱՊԻ, ՄԻԶԱՅԻՆ ՔԱՐԻ և այլ հիւանդութեանց դարմանման համար։

Ամեն օր, մայիս 15էն սեպտեմբեր 15. Թատրոն և Նուագահանդէս ի Գազինօ.—Ընթերցանութիւն ի Բարք.— Ընթերցանութեան սրահ.—Կանանց յատուկ սրահ.—Թղթախաղի, խոսակցութեան և գնդակախաղի սրահներ։

ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐ ՎԻՇԻ ԿԵՐԹԱՆ

Ամեն տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան, Պուլվար Մոնմարթր, 8, ի Փարիզ։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

ընդ-ենկ. Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալգանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Ափօլլօ	5500	Կիթանօ	2200	Բլակօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	[illegible]000	Կրօտօ	2200	Քուիթօ	2800
Պասսանօ	3000	Հէրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3900	Րինալտօ	3200
Պաստօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սափֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօնտօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնտօ	4300
Գլիօ	[illegible]500	Լէանտրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլլիօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրիանօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրագօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էլտօրատօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Ուէսօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տրիֆօլինօ	200
Տրամթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զերքօ	200
Ֆալքօ	800	Օփօրթօ	4500	Զէրօ	140
Ֆլօ	700	Օտօ	2000	Մօսքիթօ	120

Էճիփշըն Մօնարք	8000
Բէրշըն Մօնարք	8000
Լըտիըն Մօնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԶՕ

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմթազ խան, Ղալաթիա

604

ՏԻՓ ԼՈՒՑԻՉ ԵՒ ՁԱՒԱՑՈՒՑԻՉ

ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

TAMAR INDIEN GRILLON

Ընդդէմ ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ Արիւներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, ստամոքսի և աղեաց անհանգստութեան

տուփը ունենալ պետք է վրայ գրուած

ՓԱՐԻԶ, ԿՐԻՅԼՕՆ, 33, Արշիվ փողոց դեղարանաց մէջ, 33, rue de Archives 120

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԴՈՒՏ ԻՒՂ

Ինքնաշինք մը ըլլ և ատոր

Պատրաստուած Յեստի ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հասմ իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Ընդհ. վաճառք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՊԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, ի Հնդկաստան, Արեւելք և այլուր։—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տաքգոտիական ամենէն ծանօթ դեղդերն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի երբ զգալական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ դեղդերներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ երբ ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, աղէկ մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելձի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 2218

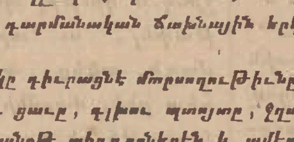

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք շաբաթ երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլի և Նիւ-Եօրքի միջև

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալօնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Բօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	[illegible]574
Աուրանիա	7268	Մարաթօն	2408
Բավօնիա	5587	Աթլաս	2393
Ջէֆալօնիա	5517	Սարակօսսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէփփօ	2[illegible]43	[illegible]	863
[illegible]	1876	[illegible]	1856
Շէրպուրկ	1614		

Բալթիքա շոգենաւը Լիվըրփուլէն սաստ կը սպասուի դէպ ի յուլիս 23։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ԺՕԼԻ գործակալ

Thomas C. Joly

Ալիքսիասօս խան Թիւ 401

Ղալաթիա

17

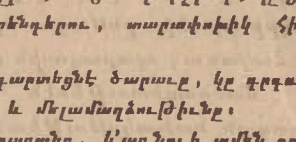

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քառնաք	4200	Սֆինքս	3000
Մէմֆիս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսօսդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպէս	3250	Լօթուս	800
Մանֆալութ	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Սէրիլ	7[illegible]0

Մորեօթիս շոգենաւը դէպ ի յուլիս 6ին Լիվըրփուլէն սաստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուիթթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292

31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրփուլ

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և ժամանակին առանց որ և իցէ ՋԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

140 Պահճէ Գափու, Մէյտանճըք սօգաք, Ուիթալ խան.

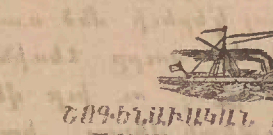

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ՔՈՒՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պաթումի միջև կանոնաւոր գիծ

«Միրքասի» շոգենաւը յուլիս 3/15ին երեկոյեան ժամ 5ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

«Մինկրէլի» շոգենաւը, յուլիս 6/18ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175

Առաջին և երկրորդ ուղեւորութեան նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս

ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՔՈՒԼ

477 Բահճէ Գափու Միթթէ Ֆրանսէ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

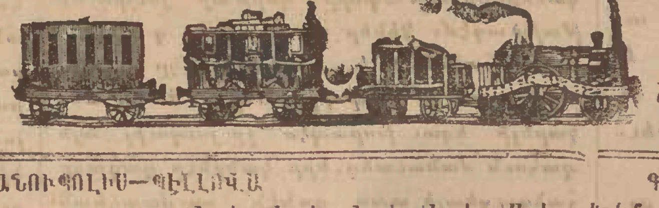

ԸՆԹԵՐԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՖԻԼԻՊՊԷ

Արեւ. ճեպն. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կուխ. ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ խառն Թ. 62 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 124 Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 123 Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 131 Տշ. Շբ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. ճամբ. Թ. 7 Ամ. օր Ա Բ Գ	Արեւ. ճեպն. Թ. 5 Տշ. Շբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գում-գաբու			8 23		
		6 53			Եէտի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստէֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք-Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Սպարթա-գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 38	10 31	10 25			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սինեքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չերքեզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չերքեզքէօյ ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 36	1 41			Չօրլու			1 26	3 36	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօրէքլի			12 26		
		3 05			Սեյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 25	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 08	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլօ—քէօյ			9 40		
	3 58	6 03			Ուզուն—Քէօբրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 51	8 09
		7 12			Ուլի			7 14		
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառաքքէօյ		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա բաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 35		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 59	5 13
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սեյմենլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովա-Սեյմենլի ժմ.				8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 50			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	12 06			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բաքաջըք	10 50			6 39	
	10 25			2 24	Գաթօնիցա—Յամպօլ	9 58			6 14	3 06
9 23	10 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	9 04			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Ֆիլիպէ ժմ.	8 25			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	7 51			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 45			4 17	
	12 23				մկ. Սարամպէյ ժմ.	6 00			4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պելովա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 30				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պելկրատ				0 55	57
9 40	1 20				Պուտապեշթ				0	3
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				30	

ԴԻՏԵՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւօտուն ժամը 5.59ի միջև եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մը է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սեյմենլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սեյմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մասնաւոր վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճամբորդութեան չեղած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ

Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար

,, 12.— ,, 9.— Կ. Պոլիս Ֆիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպիոյ ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՍՊԷՖՉԷ

Կառխմբ. խառն Թ. 512 ամէն օր ժ. վ.	Կառխմբ. խառն Թիւ 522 ամէն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխմբ. խառն Թիւ 523 ամէն օր ժ. վ.	Կառխմբ. խառն Թիւ ամէն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւ-ֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօբսին մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կէւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 05		Միրօվչէ		7 18
8 15		Ստրումիցա		7 06
8 47		Տեմիրգաբու (Պիւ-ֆէ) ժմ.		6 52
8 57		Տեմիրգաբու (Պիւ-ֆէ) մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէնիցա—Կրաչքօ		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօբրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Չելէնիկօ		3 17
12 22	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւ-ֆէ) ժամ. մեկ.	2 20	2 41
	1 47	Աճառլար	1 44	
	2 42	Գումանովա	1 07	
	3 15	Թապանովցէ	12 29	
	3 43	Պրեշովա	12 04	
	3 56	Պուգաառովչէ	11 46	
	4 21	Պույիէնէվչէ	11 16	
	4 34	Ձիպէֆչէ	11 00	
	9 38	Նիշ	5 51	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտապեշթ	2 40	
	2	Վիեննա մեկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառխմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. ուրբ. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխմբ. խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. շբթ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւ-ֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էլէշան մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վերիզօվից	10 12
11 20	Լիփլեան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուշիթրն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կուխ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 15	1 40	մկ. Թըրնով-Սեմենլի ժմ.	7 20	9 49
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Ռաւնէ—Մըհլէսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սլիւօ—Քըրմանլը	3 41	6 18
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ժամ.	6 55
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պիթրեքլի	2 31
1 21	Ֆերէջէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ մեկ.	12 20

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ